

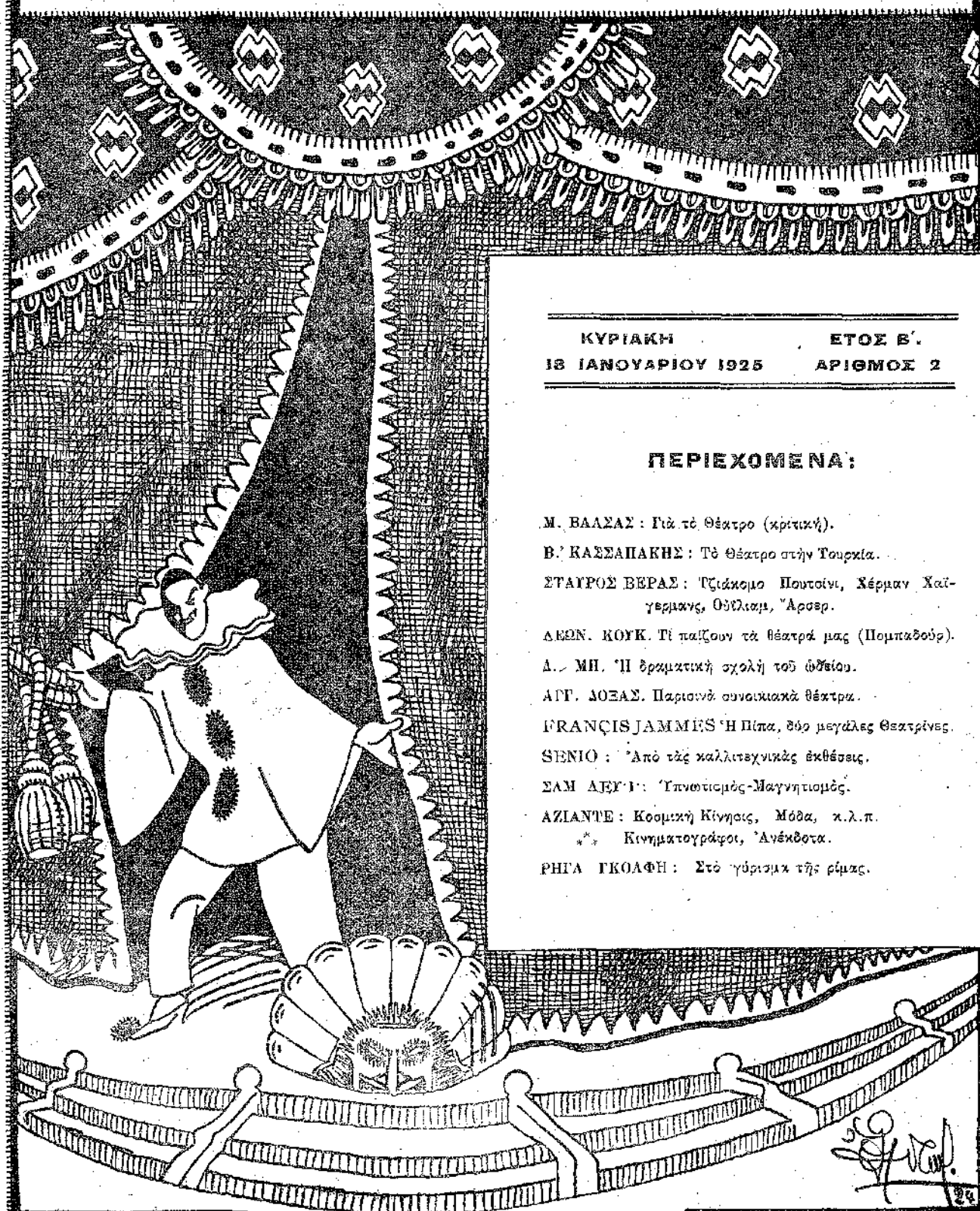
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΤΟΣ Β'
18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1925 ΑΡΙΘΜΟΣ 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- Μ. ΒΑΣΣΑΣ : Γιά τὸ θέατρο (κριτική).
Β. ΚΑΣΣΑΠΑΡΗΣ : Τὸ θέατρο στὴν Τουρκία.
ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΕΡΑΣ : Τζιάνκομο Πουτοίνι, Χέρμαν Χαί-
γερμανς, Ούλλιαμ, "Άρσεν."
ΔΕΣΝ. ΚΟΥΚ. Τί παίζουν τὰ θεάτρα μας (Πομπανόουρ).
Δ. ΜΗ. Ἡ δραματικὴ σχολὴ τοῦ Ὁδείου.
ΑΓΓ. ΔΟΞΑΣ. Παρισινὰ συνοικιακὰ θεάτρα.
FRANCIS JAMMES Ἡ Πίπα, δύο μεγάλες θεατρίνες.
ΣΕΝΙΟ : Ἀπὸ τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις.
ΣΑΜ ΔΕΥΓΙ : Ἑπινοήσεις-Μαγνητισμός.
ΑΖΙΑΝΤΕ : Κοσμικὴ Κίνησης, Μόδα, κ.λ.π.
** Κινηματογράφοι, Ἀνέκδοτα.
ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ : Στὸ γόρτισμα τῆς ρίμας.

Η ΚΟΚΚΟΤΑ (LA PROSTITUÉE) ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΗΣ ΓΚΑΡΣΟΝ

**ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ
ΤΑ ΔΩΡΑ ΣΑΣ
ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ**

Να προμηθευθήτε
από το ειδικόν κατάστημα

**ΑΡΩΜΑΤΩΝ
ΜΙΧ. Ν. ΜΑΤΣΟΥΚΑ**
Τηλ. 21-68 Κανάρη 10

Διά τα **ΟΦΘΑΛΜΙΚΑ** ροσήματα συνιστώμεν
την τελειοτάραν **Οφθαλμολογικήν Κλινικήν.**
ΣΠΗΛΙΟΥ Ι. ΧΑΡΑΜΗ
Υφηγητού Οφθαλμολόγου
27. Οδός Μεγάνδρου. Τηλ. 168.
Αθήναι

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ ΛΟΥΣΕ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΡΟΥΜΠΗ
ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΤΑΛΟΥ 20

ΡΑΤΖΙΟ & ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ
Αγοραπωληγίαι και ένοικιάσεις κατα-
στημάτων, οικιών, οικοπέδων και
παντός είδους έπιχειρήσεως
Έγγραφα δάνεια
ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3- ΑΘΗΝΑΙ

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ, ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΪΑΣ, ΛΟΥΚΟΥΜΙΩΝ, ΚΑΡΑΜΕΛΛΩΝ & ΧΑΛΒΑΣΟΠΟΪΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΩΓΟΥ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟΙ 1895
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ δδός Πειραιώς, Τηλ. 5-31
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ δδός Καλαμών 18, Τηλ. 8-71 ΑΘΗΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΟΥΤΙ ΓΚΛΑΣΣΕ ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΩΝΔΡΙΚΗ & ΛΙΑΝΙΚΗ

ΜΑΛΛΙΝΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΛΕΥΚΑ
ΕΙΔΗ
ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ
ΣΤΟΥΣ
ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΡΜΟΥ 58-60

ΟΛΟΣ Ο ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΜΠΥΡΑ ΤΟΥ
ΕΙΣΤΟΖΥΘΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ ΠΕΡΑ-ΠΑΛΛΑΣ
Κουζίνα Ευρωπαϊκή και άληθινή Ανατολίτικη.
Συνκέντρωσις άπολαυστική.
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 36 (παραπλεύρως Σαλόν Ίνκαλ)

ΛΑΜΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΛΑΜΙΑ
ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΠΑΠΑΔΕΛΟΥ
Είδη γραφικής Ύλης Χαρτοφύλλα Πολυτελείας
Είδη ψιλικών Σάπωνες άρωματικοί
Παρακαταθήκη Κορνιζών Ιδιών Τμήμα έφαρμογής επί Πλαισίων
Φωτογραφιών, έργοχείρων κ.λ.π.
Είς το άνώτερον Κατάστημα θα παλδύνται καθ' όλην την εβδομάδα
τά **ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ** ζητήσεται όλοι και όλοι

ΕΓΓΡΑΦΗΤΑΙ ΟΛΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΚΚΟΤΑΝ

**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
ΑΙΜ. ΙΩΝΑ &
Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ**
ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 24 (ΣΤΟΑ ΛΟΥΣΕ)
ΑΘΗΝΑΙ

**ΖΩΝΑΙ
ΚΟΡΣΕΔΕΣ**

**ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΥ ΚΟΜΨΟΤΗΤΟΣ
ΚΑΙ ΗΓΓΥΗΜΕΝΗΣ ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΟΣ
ΜΕ ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΥΛΙΚΑ**
**ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ
ΣΑΚΑΛΗ-ΜΠΑΚΑΚΟΥ**
ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

ΜΟΖΥΧΟΣ

ΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑ

ΤΕΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΡΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΕΤΙΚΗ ΕΥΑΡΕΤΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΜΟΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ ΕΥΡΥΠΛΑΟΥ 4 ΑΘΗΝΑΙ

ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤ ΠΡΙΝ ΕΞΑΝΤΛΗΘΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛ. ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

(ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΙΣ ΤΡΑΠΕΖ. ΚΑΛΑΜΩΝ & ΤΡΑΠΕΖ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ ΔΡ. 10.000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ » 5.500.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 40

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ, ΚΑΛΑΜΑΙΣ, ΤΡΙΠΟΛΕΙ
ΟΜΗΡΟΥ 16

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΙΣΤΟΤΡΑΠ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Β. Γ. Ακριβός, Έμπορος και βιομήχανος. Πρόεδρος
Παναγ. Κ. Οικονόμου, Έμπορος... Αντιπρόεδρος
Δ. Ι. Κωστόπουλος, Έντεταλμένος Σύμβουλος
Αλέξ. Κοριζής, Διευθ. Έθν. Τραπ. τής Έλλ. Σύμβουλος
Ανδρ. Μανιζούνης, Βιομήχαν. Μέλος του Διοικ. Συμβ. τής Έθν. Τραπ. Σύμβουλος
Κλ. Μανέας, Έμπορος. Μέλος του Διοικ. Συμβουλ. τής Έθν. Τραπ. Σύμβουλος
Πανσ. Γ. Μανωής, Βιομήχ. Μέλος του Διοικ. Συμ. τής Τραπ. Βιομηχ. Σύμβουλος
Εδμόχιος Αυγινός, Βιομήχανος Σύμβουλος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ

Ανδρ. Γαβαλάς—Σπ. Κωστόπουλος

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΑΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Καταθέσεις εν όψει... 4 1)2),
αποδοτέαι μετά 6 μηνάς... 5),
» εν έτος... 5 1)2),

ΕΙΣ ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΛΛΑΡΙΑ

Καταθέσεις εν όψει... 4),
αποδοτέαι μετά 6 μηνάς... 5),

ΕΙΣ ΦΡΑΓΚΑ ΓΑΛΛΙΚΑ

Καταθέσεις εν όψει... 3 1)2),
αποδοτέαι μετά 6 μηνάς... 4 1)2),

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΜΕΧΡΙ ΔΡΧ 25.000.- 5% ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΦΟΡΟΥ

Β' ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Αγορά και πώλησις Συν)τος μετρητοίς και επί προθεσμία, και Χαρτονομισμάτων. Arbitrages.

Ταχυδρομικά και Τηλ)και εντολάι,
Πιστωτικά έπιστολάι.

Γ' ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Επί ενεχύρω Χρηματογράφων, ενεχυρογράφων, εμπορευμάτων, δελτίων παρακρατήσεως. Προκαταβολαί επί φορητωτικών.

Δ' ΕΧΕΓΓΥΟΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ (CREDITS CONFIRMÉS)

Είς άπάσας αδιών τας μορφάς.

Ε' ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΚΑ ΕΝΤΟΛΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛ/ΚΩΝ

Ειδικός σύνδεσμος άνταποκριτής εν Αμερικη. J. F. Costopulo, 79 Wall Street, New-York.

ΣΤ' ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡ ΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

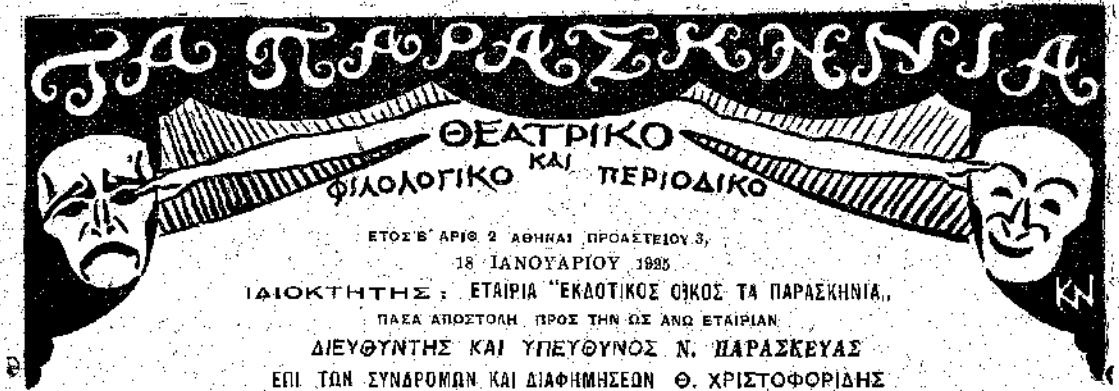
Ζ' ΠΑΣΑ ΠΡΑΞΙΣ ΕΠΙ ΧΡΕΩΓΡΑΦΩΝ

Η' RECOURSREMENTS

Εισπραξις φορητωτικών και πάσης φύσεως αξιών εν τε τω έσωτερικω και έξωτερικω.

Είς τούς κ.κ. πελάτας, ών αι φορητωτικά αποστέλλονται ημίν προς εισπραξιν, παρέχομεν πάσαν εδωκλίαν διδ την έναποθήμευσιν, ασφάλειαν, εκτελώνουσιν και παραλαβήν. Κάμνομεν εξααιρετικώς τιμάς είς τό συνάλλαγμα.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΕΛΤΙΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ—ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΕΤΟΣ Β' ΑΡΙΘ 2 ΑΘΗΝΑΙ ΠΡΟΣΑΓΕΙΟΥ 3,
18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1925

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΤΑΙΡΙΑ "ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ,"
ΠΑΣΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΩΣ ΑΝΩ ΕΤΑΙΡΙΑΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΗΣΕΩΝ Θ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Έσωτερικου έτησια:	δραχ. 100	Τιμή έκάστου φύλλον δια	
έξάμηνος:	» 55	τάς Αθήνας και Πειραιά	δραχ. 3
Έξωτερικου έτησια:	£ 0.15) —	Δια τας επαρχίας	» 4
έξάμηνος:	£ 0.08) —	Και δια τό έξωτερικόν	£ 0.05

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘ. "ΡΑΓΝΑ,"

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ Η ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΣΤ. Η ΚΡΙΤΙΚΗ

Ας τό ποιμε αρχίζοντας. Καθαυτό κριτική, σοβαρή κριτική, κριτική καθώς πρέπει δέν υπάρχει. Είναι αναμφισβήτητο, έξχωρα και πού δέν υπάρχουν πρόσωπα αποκλειστικώς ειδικοποιημένα στη δραματική κρίση.

Εκείνο πού νομίζεται κριτική είναι ή θεατρική λογοσοσία σέ όρος χρονογραφίματος και ή προχειρολογία, πού έχουν σκηπητοίχους, τούς εφημεριδογράφους, τούς δραματικούς συγγραφείς και μερικούς θεατρικούς.

Ίδιως ή προχειρολογία είναι κάτι τό αξιοθρήνητον όταν πλημμυρίζει στό χαρτί και όταν αντικαθιστά μίαν άνώμαλη σκέψη. Αδτή ή έντύπωση γίνεται ακόμα αίσθητότερη όταν πρόκειται για ζητήματα τούσης ακριβολογίας όσης απαιτεί ή κριτική όπου ή σκέψη κουκλι-κουκί πρέπει νά πέφτει μαζί μέ την κατάλληλη έκφραση.

Έχω για γούστο; ταξινομήση αυτές τίς προχειρόλογες κριτικές σέ δύο κλάσεις.

α.) τήν άφιλότημη προχειρολογία
β.) τήν μασκαρεμένη προχειρολογία

Αφιλότημη προχειρολογία είναι αδτή πού δέν ντρέπεται, ούτε σκεπάζεται. Καρφί δέν τής κάίγεται για τόν ακαμνήστη πού υποτίθεται πώς θέλει νά φωτίση. Σκοπός τής είναι άφοδ πινέσση για έξευτελισή αναλόγως τών προσωπικών ή τής ενδιστότε παρέας νά πη δυό λόγια, πολλές φορές ανακριβή, για τήν ένόθεσι τού κρινόμενου έργου και νά συμπληρώση άρισμένο αριθμό από άραδες αναλόγως τής εφημερίδας πού θά μπη τό κριτικό άρθρο-όργημα.

Καμιά φρονιδα άπολύτως νά ειπωθούν πρόματα σωστά, καμιά προσπάθεια νά κατανοηθή ή σκέψη τού συγγραφέα. Είναι, σάς λέω, ή κριτική πού δέν έχει φιλότιμο. Τι σκοπίζετε; δ κριτικός πού κρίνει τό έργο ίσως νά είναι και άνικανος όχι μόνο ένα σκηνογράφημα νά καταστρώση σκηνη-σκηνη, παρά και ν' άναπτύξη τής άνθρωπικής μέ δυό πρόσωπα, ένα διάλογο. Η άφιλότημία δέν φτάνει όμως αλτόυ πρέπει νά είναι πλήρης, ρωμαϊκή. Προσθέτονται λοιπόν και τό μαργαριτάριο σάν τάκδουθα: «Και ναι μέν ή σκηνητή οικονομία τού έργου», «οδη ήτιον όμως ή άπόδοσις τών χαρακτηρισμών», ή αστεροει όμως κατά την αλακή». Έτσι οι σκημηνιστ' Αριστάρχοι κρατούν τά χρονογραφικά σκηπητρα τής δραματικής κριτικής.

Η μασκαρεμένη προχειρολογία είναι πού φιλότιμη, έπειδή δέ θέλει νά φανή πώς είναι γυμνή σάν προχειρο-

για πού είναι. Οι λεγόμενοι λοιπόν άλλα μηχανεύονται. Άραθείάζουν λογιής-κογιής κύρια όνόματα, ιδίως Ξένα, πού πολλές φορές δέν έχουν και πολλή σχέση μέ τό έξεταζόμενο δραματούργημα. Έτσι μία φαναχτερή επίδειξη πολυμαθειας άποτυφλώνει τούς μισούφλους και δ μονόφθαλμος βασιλεύει. Κατόπι, άφοδ άραδειαστούν κάμποσα ξενικά όνόματα συγγραφέων και έργων έρχεται ή σειρά τού δικού μας τού καριφά. Αδτόν θά τόν βάλη μπροστά δ προχειρόλογος επίπολαιος κριτικός μέ τό σύστημα τής άπ' εθείας άποτάσεως πού κάπου λένε στη ρητορική. Άρχίζει λοιπόν μέ όρος δασκάλου πού μαλώνει ένα μαθητόριο, κρατώντας μίαν άνώμαλη στην πραγματικότητα ψευτοσυγγένεια έκφρασης.

«Μά πέτε μου στό θεό σας κύριε Μπακλόπουλε, είναι ποτέ δυνατό...» κτλ. κτλ.

«Πρέπει όμως νά ξέρετε, κύριε Μπακλαβαδίτη, πώς δ Κόνραδ στη Γκρέτα Κόφροπια, δ Τσίμπερχ στους Τσιγκό-βιερ, δ Άνοησιέβιτς, δ Βλακόφσκι...» κτλ. κτλ. εϊτε: «δέν είναι όπως τό νομίζατε κύριε Κουενέ, ατό δέ θά πη θεάτρο». κτλ. κτλ.

Δέ θαμμάζεται τόν πολυμαθή κριτικό; θαυμάστε τον ιδίως θαυμάστε πώς σέ τούση λογοδιάρροια άπόφυγε νά πη έστω και μία λέξη σχετική μέ τό παιζόμενο έργο πού δόθεν κρίνει. Μπλάστρωσε όμως μέ τή πολυμαθεία του και έξαμηνόβιας τόν συγγραφέα. Νά τι θά πη κριτική! Ένα παραπάνω πρόσχημα άντοσιβείσης.

Μή νομίζετε όμως πώς τό πρόματα θά πάνε ώς αλτόυ, τήν άκόλουθη μέρα, στής εφημερίδας πού χρονογραφούν, οι κ. κ. Μπακλόπουλος, Μπακλαβαδίτης, και Κουενές θά τό ψάσουν τού κριτικού μας. Πώς όμως νομίζετε; Μέ τήν άνάλογη αξιοπρέπεια σ' ένα συγγραφέα πού υπερασπίζεται ένα έργο του πού δέν έννοήθηκε; Γελούσατε οίχτρα. Λόγος για τό έργο δέ θά γίνη, θά γίνη μονάχα άναίρεση τής κριτικής και έπειδή ή κριτική δέ μιλούσε για τό έργο, ατό πάλι στη μπάντα θά μείνη. θά γίνη όμως εδωκείρα νά ειπωθούν κάτι εδτραπελιές κάτι νοστιμούτσικα. καλαμπουράκια θάνακατωθούν κάτι παλιά προσωπικά θά ξεθαφτούν παλιές άρκαμες και άν μέν κλείση τό πρώτα έτσι καλά, είδ' άλλως θά γλυστορήσουμε στο καθηλικώτερο αλληλόδρισμα δύο ανθρώπων καλώς έβάβα άναθρεμμένων, μέ πού οι δημοσιογραφικές και φιλολογικές βορβορότητες θά κυλιούσαν στό έσχατα όρια τής άναξιοπρέπειας.

Αυτοτυχώς για όλα τα παραπάνω έχω αποκόμματα παλιά και νέα εφημερίδων και δυο άπιστευτα και αν φαίνονται, τόσο είναι πραγματικά, τί ν' αναφέρω κανείς παραδείγματα; τί φοβίστε τὰ άτομα, όταν χωριστά μπορεί να είναι, δεν έχω αμφιβολία, εντυμτώτα, ή φιλολογικές όμως συμπάθειες του τόπου μας τὰ κάμουν ως διανοουμένους, τόσο να πέφτουν έξω;

Γιὰ νὰ δοῦμε τώρα και τὰ παραπάνω στοιχεία μιὰς κριτικής πού θὰ μπορέση νὰ ἔχη σημασία και επίδραση τόσο στη δραματική παραγωγή όσο και στο κοινό πού συχνάζει στα θέατρα, τέσσερα στοιχεία είναι ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ.

- 1) ἡ μάθηση
- 2) ἡ διορατικότητα
- 3) ἡ ἐπιβολή
- 4) τὸ κῆρος

Γιὰ τὰς θεατρικές γνώσεις τοῦ δραματικοῦ κριτικῆς πού θὰ ἦταν περιττολογία νὰ μιλοῦσε κανένας ἂν δὲν πρόκειται διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὅσο λογικὸ και ἀν φαίνεται πῶς γιὰ νὰ μιλήση κανείς γιὰ ἕνα θέμα, πρέπει πρὶν ἀπ' όλα νὰ τὸ κατέχη, τόσο ἀσκοπο θεωρεῖται στὴν Ἑλλάδα τὸ νὰ ἔχη κανείς στοιχεῖα δραματικῆς φιλολογίας γιὰ νὰ ἐξασκῆσθαι τὸ ρόλο τοῦ δραματικοῦ κριτικοῦ. Στὴν Ἑλλάδα ὅλες αἱ γνώσεις, ὅλα τὰ προβλήματα ἐξετάζονται δημοσιογραφικῶς. Ὁ δημοσιογράφος — ἔχει μόνο στὸν τόπο μας — μιλάει γιὰ όλα τὰ ζητήματα δίχως νὰ ἔσχη κανένα. Ὁ αἰώνιος δημοσιογράφος — εἶναι και αἰσθητικὸς και δραματικὸς και καλλιτεχνικὸς και φιλολογικὸς κριτικὸς. Καὶ εἰδικῶς γιὰ τὴν δραματικὴν κριτικὴν ἡ ἀμάθεια τοῦ ἰσοφαρίζει: τὸ θρόνος του, τὸ θρόνος τῆς ἀγνοίας, ἐλέπητα.

Δὲ θὰ ὑπερθεματίσω στὸ βαθμὸ ὡς πού ν' ἀπαιτοῦσα ἀπ' τοὺς δραματικούς κριτικούς νὰ ἔχουν ὀψὲς μικρὰ τοῖλαχιστον δείγματα συγγραφικῆς ἱκανότητος και δεξιότητις. Βέβαια καλὸ θὰ ἦταν νὰ κρίνονταν οἱ ὅμοιοι ἀναμεταξύ τους. Ἀπόλυτοι ἀνάγκη ὅμως δὲν εἶνε, και ἕνας δραματικὸς κριτικὸς μὲ πείρα τῆς σκηνῆς και μὲ μελέτη συστηματικὴ ὅλης τῆς δραματικῆς φιλολογίας μπορεί νὰ φανῆ ἀνιάξιος τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ μάθηση ὅμως αὐτὴ δὲν ἀποκτάται ὄντε στὰ γραφεῖα τῶν Ἐφημερίδων, ὄντε στὰ τυπογραφεῖα, ὄντε στὰ γαλακτοπωλεῖα μετὰ τὴν παρατάση.

Ἡ διορατικότης πηγάζει ἀπ' εὐθείας ἀπ' τὴ μάθηση. Εἶναι τὸ φυσικὸ τῆς πόρσιμα, συδυασμένη μὲ τὴν πρακτικὴν πείρα τῆς σκηνῆς ἀπὸ τὴ φοίτηση τοῦ κριτικοῦ στὸ θέατρο ὡς θεατῆ. Καμῶρι και τιμὴ τῆς κριτικῆς νὰ διδῆ στὸν ὄγκο τῶν παιζομένων ἔργων ἕκαστο πού ἐξομρῆσει, πού ὀδηγεῖ σὲ νέας ἀκρίβεις, νέες συγνηήσεις, νέους ὀρξόντας. τὸ ἔργο πού θὰ δοξάσῃ μιὰ μέρα τὴ σκηνὴ μας, τὰ συγγραφεῖα, και τὸν κριτικὸ πού τὸ διαφάνεται μὲ τὴν αἰχμὴ τῆς πέννας του. Γιὰ τὴν διορατικότητα ὅμως αὐτὴ χρειαζέται πάλι μιὰ μεθοδολογημένη ἀντικριβολὴ τῶν ἔργων, μιὰ σταυρὸν πάντα στὸ

μυαλὸ κοσότητα γνώσεων, πού μόνο μὲ τὴ συστηματικὴ διδασχὴ γίνονται κορμὶ και αἶμα μὲ τὸν κριτικὸ.

Μάθηση εἶπαμε; ἀλλοίμονο! γλυστρήσαμε πάλι στὸν ἴδιο παρονομαστῆ.

Λίγα λόγια γιὰ τὴν ἐπιβολή. Ἐπιβολὴ θὰ πῆ σέβας στὸν ἑαυτὸ σου και σέβας στὸν ἀντικρυνὸ σου, και τὰ δυὸ μαζί σημαίνουν ἀξιοπρέπειαν. Στὴ χώρα ὅμως πού θυσίασθηκαν στοὺς ξένους, στοὺς κορωνάτους, στοὺς σπαθῆτους, στοὺς πολιτικούς, στοὺς ἐργληματίας ὅλης αὐτῆς τῆς φύρας, ἡ πειὸ ἰσρὲς ἀτομικὲς ἀξιοπρέπειες ἀπὸ τὴν κουταμάρα μας και μόνη, μποροῦν νὰ περισσοθῶν ἴχνη αὐτῆς τῆς ἀξιοπρέπειας στὴ φιλολογία ἢ στὴν δραματικὴν κριτικὴ; Μὲ τίς βριαῖες, μὲ τὸ «ἔτσι θέλω» μὲ τὸ «ρέ» δὲν ἐπιβάλλεται κανείς. Τὴ ἐπιβολὴ θέλστε νὰ ἔχη ἕνας κριτικὸς στὸ ἀναγνωστικὸ του κοινὸ όταν ἀραδειάζει στῆς κριτικῆς του ὅλες του τῆς ψυχικῆς μικροπρέπειες, ὅλες του τῆς ἐπαγγελματικῆς ζούλας, ὅλη του τὴ χαμπερπὴ ραγιῶδικη κολακαῖα σ' αὐτοὺς πού ἔχει ἀνάγκη ὄνα προχειρόλογο χρονογραφικὸ ὕφος τῆς τελευταίας σειρῆς. Πῶς θὰ ἐπιβλήθῃ ἕκείνος πού μὲ τὸ στόμα γεμάτο ἀπὸ ἴμπρον και Νίτσι γιὰ νὰ δεῖξῃ πολυμάθεια, ἀραδειάζει: στὸ χαρτὶ τίς πειὸ ἐξωφρενικῆς, τίς πειὸ ξεκαρδιστικῆς ἀνακρίβεις;

Στὴν Ἑλλάδα ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κριτικοῦ ἔχει μόνο εἶναι ἀκατόρθωτη ἀπ' τὴν ἑλληνικὴν διορατικότητος και μάθησῃ κριτικῆς, καρὰ δυστυχῶς και ἀπὸ ἠθικὴ ἀποψη εἶναι ἐντελῶς φροῦδη. Αὐποῦμαι πού τὸ λέγω, μὰ πολλές δραματικῆς κριτικῆς ὀπῶς ἐσχύνεται τόσο φαρμάκι και ἐπιβάλλεται τριπέλικα τόσο ἀμάθεια εἶναι μνημετα φιλολογικῆς κακοήθειας, ἀκούσιος δὲν ἀμφιβάλλω, κακοήθεις ὅμως.

Τὸ κῆρος εἶναι ὅλα τὰ προηγουμένα και κάτι παραπάνω. Εἶναι ἕκείνο πού μὲ τὴ μάθηση, τὴ διορατικότητα και τὴν ἐπιβολὴ προσθέτει στὸν κριτικὸ κάτι πού τὸν κάμει νὰ γίνετα ὀσδοστος μὲ τὴ γνώμη του. Ἡ ἐγκληματικῆς, μικροσυμπεροναλογικῆς μεροληψίης λείπουν τότε ἀναγκαστικῶς ὀλότελα. Ἡ κολακαῖες στίς θεατρίνες, και ἡ κατηγορίες στοὺς ἐχθροὺς, τὰ ἀριστουργήματα «ὀ κῆρος Α φουκῶτατος», «ἡ κυρία Β ἀμῆλεττος καθὸς πάντοτε», θὰ λείψουν ἐπίσης, καθὸς και τὸ ἄγος τῶν ὀθρολογημάτων και τῶν προσωπικῶν ἀνταπικνητήσεων θάφῃσῃ λίγακι θέσιν σὲ μιὰ κάπως πειὸ μελετημένη, ὡς ἔλπισουμε, κριτικὴ πού συστηματικῶς σιγὰ σιγὰ θάρχισῃ νὰ ἐπιβάλλεται και νάχη αὐτὸ τὸ κῆρος στὸ κοινὸ, τὸ κοινὸ πού πληρῶναι, και ἔτσι ὀλοι θὰ βγοδν κερδισμένοι και οἱ συγγραφεῖς, και τὰ ἔργα, και οἱ θεατρίνοι, και οἱ ἴδιοι οἱ κριτικοὶ πού θὰ ἔχουν τὴ δίκαιη ἀπαιτήση μιὰ σωστῆ δραματικῆς κριτικῆς νὰ πληρῶνεται δέκα φορὲς ἀκριβῶτερα ἀπὸ τὸ προχειρόλογο δημοσιογραφικὸ χρονογράφημα γραμμένο στὸ γόνατο.

Παρίσι 16 ΙΒ' 1924

M. ΒΑΣΣΑΣ

ΕΡΓΑΤΗΣ

Ἀπ' τὴ δουλειὰ κομμένος κ' ἀπ' τὴν ἕνια γυρῶ τὸ σούρουπο στὸ σπῆτι, περῶς, χωμένη μὲ στὰ βελουδένια κ' ἀρχολομῶντες, σὰ φῶς τοῦ ἀποσπερίτη.

Τὴ βραδινὴ χαρὰ πῶς νὰ σκορπίσης στὴν εὐκόλη ζωὴ τῆς πλοῦσιος νύχτης, μὲ τὸ κρασί τὸ νοῦ σου νὰ σκοτίσης, και τὴν ψυχὴ, μὲ τὸ χρυσοῦ ἀνειρὸ τῆς.

Στὴν ἴδια ἀδλὴ πού παίζαμε, θυμῆσου, ἐδῶ και λίγα χρόνια κάθε δέλι. Πῶς μ' ἔνοιωθες, εἰς, μὲς στὴν ψυχὴ σου, κ' ἐγὼ, πῶς σου λαχταρίζα τὰ χεῖλη.

Μῆς ἔσφιγγε μὲ ἀγάπη μυροβόλα, κ' ἄγνωστο τῆς ἀγάπης τὸ φαρμάκι, μὰ ξάφνω ἡ λησμονιὰ τὰ σκέπασ' ὀλα, σὰ μοῦ ἴδρωσε μιὰ μέρα τὸ μουστάκι.

Μὲ τὴ δουλειὰ τὰ χρόνια πᾶν και μὲ τὴν ἕνια. Καὶ τώρα συντυχαίνουμε τὸ δέλι πάλι. Ἐσὺ, χωμένη μὲς στὰ βελουδένια, κ' ἐγὼ, μ' ἕνα καρβέλι στὴ μασκάλη.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

[Ἀπ' τὴ συλλογὴ «Στὸ γυρῶμα τῆς Ρίμας»]

Ἐνὸν Θεῖτρον

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

* Στὸ Γαλλικὸ Θεῖτρο (πρώην Βαριετὲ) διαδέχθησαν, ἕνα τὸ ἄλλο, ξενόγλωσσα θεατρικὰ στοιχεῖα, τὸ περισσότερο γαλλικὸ θῖασο — Ch. Baret — ὀπερέττα, ἐπιθεώρησις: «Dédé», «Ta bouche», «Fifi», «E-prouse-la», «Les 7 péchés capitaux»: ἕνα σύνολο καλλιτεχνικῆς (!!) ἐπίδειξης γαμπῶν, νωπῶν κρεάτων και παντὸς εἶδους τραγελαφικῶν ἀναπαριστάσεων, πράγματα πού λέγονται στὴ σημερινὴ θεατροκαπηλεία «mise en scène féerique».

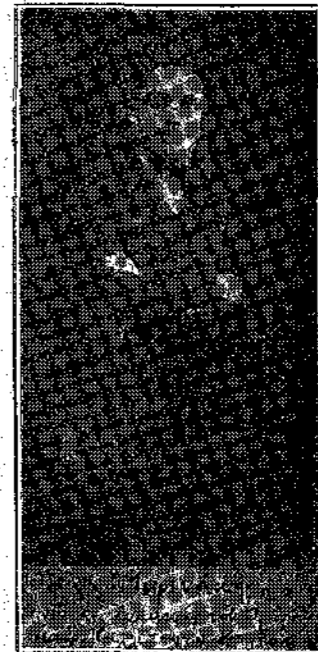
Μιὰ ἄθλια και ὀρφανὴ ὀρχήστρα θρηνεῖ κάτω ἀπ' τὸ παλκοσένικο τὴν ἀπώλειαν ἀγαπητῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τῆς... μὰ σκηνοθετικὴ φτώχεια, πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀπλετο ἠλεκτρικὸ φῶς προβολῶν πού δείχνει ἀπελπιστικῶτερα τὴ γύμνια τῆς σκηνῆς... και τιποτ' ἄλλο! Σωστὴ δλδ. ἀντιθεση τοῦ λαϊκοῦ ἐπιφωνήματος «ἔξω φτώχεια!»: ἐδῶ ἡ φτώχεια εἶνε μέσα — ἐνῶ ἔξω, στὸ γαμπῶνυχο ταμεῖο, στίδες τὰ χαρτονομίσματα και... πλοῦσια τὰ ἐλέη τοῦ κοσμάκη!.. — ἀκόμη ἕνας γαλλοαγγλικὸς ὀμιλος ταχυδακτυλοῦργῶν (Door le blanc) μὲ μάγισσες, ἔορκα, διαβολοσκορπίσματα, μαντεῖα βότανα ἀνάκατα και... στερνά, προχτὲς ἀκόμα, γιὰ ἔσκουρασμα λῆς, οἱ ρέκται διευθύνται ἰδιοκτῆται τοῦ θεατρικοῦ μας μονοπωλεῖου κ. κ. Lehmann και Arditti μᾶς ἔφεραν τὴν διάδοχὸ τῆς ἀθάνατης Σάρας: τὴ Cécile Sorel!

Και ἦλθε ἡ «μεγάλη Γαλάτις» κουβαλῶντας μαζί μὲ τὰ πηνήγτα χρονάκια τῆς και μὲ τὴ βουρβονικὴ προτομὴ τῆς, ἀμέτρητα εἶδη γουναρικῶν και τουαλέτες πλουσιότατες. Καὶ ρευκαμαρῖσθηκε ποικιλότροπα ὀ ἐρχομὸς τῆς étoile... και πολλαπλασιασθήσαν ἐπὶ 3 και 4 ἡ ἀπρόσιτες και πρῖν, τιμὲς τῶν θέσεων στὸ μοναδικὸ καθῶς πρέπει Θεῖτρο τοῦ Πέραν. Τὸ ρεπερτοῦάρ τῆς sociététaire de la Comédie française: δέκα ἔργα, τὰ περισσότερο κλασικὰ και τῆς παλαιᾶς ρωμαντικῆς δραματολογίας. Ὁ «Γαρτοῦφος» κ' ὀ «Μισάνθρωπος» τοῦ Μολιέρου, ἡ «Κυρία μὲ τίς καμέλιες» τοῦ Δουμῆ, ἡ Τυχοδιώκτρια», «Ὁταν ἀγκοῦν» τοῦ Ρόσχιλδ κ. ἄ... Ἡ ἔρμηνεία ὅμως, παρ' ὀλον τὸν θόρυβο πού ἔκαμαν ἡ πληρωμένες ρεκλάμες και τὸν πυρετῶδη ὀψωμὸ τῶν τιμῶν... με τ ρ ι α.

* Ἰσπερα ἀπὸ δυὸ ὀλόκληρων χρόνων παν. τελῆ ἀφασία, λόγῳ τῶν δυσχερῶν περιστάσεων, εἶδαμε κ' ἀφίσεις ἑλληνικοῦ θεῖτρον στὴν

Πόλη μας. Παίχθηκε, σὲ δυὸ κατὰ σειρά παραστάσεις (Μᾶης και Ἰουνῆς) ἀπὸ ὀμιλο παλαιῶν ἐρασιτεχνῶν, ἕνα πρωτότυπο ἔργο τῆς γνωστῆς συμπολιτίδας λογιᾶς Κας Κορνηλιάς Ταθανιώτου, τὸ «Λάγι-ἄρνι» — 4 πράξεις 6 πίνακες μετ' ὀσμάτων και χορῶν —...

Τὸ ἔργο, αὐτὸ καθ' αὐτὸ, κομμένο πάνου, σὲ ἀχνάρια τῶν γνωστῶν ποιμενικῶν εἰδυλλίων τοῦ Κορνηλιά και τοῦ Περσιιάδου, ἀξίζει ἔσως, γιὰ τὸ εἶδος του, τὸν κόπο νὰ διαδαστῇ τυπωμένο και στὴν ἡσυχία τοῦ ἀναγνωστηρίου τοῦ

καθενὸς γιὰτὶ κ' οἱ ἀρκετὰ καλογραμμένοι δημοτικὸι στίχοι του ἔχουν κάποια χάρη ἰδιόζουσα, κ' ἡ πλοκή του — ἐπιμένω πάντα: γιὰ τὸ εἶδος του — δὲν στερεῖται μυθιστορηματικῶν ἐνδιαφῆροντος. Βοσκοπούλες και τοελλυγάδες; ἄρνια και τραγοῦδια σὲ ρηματιῆς και σὲ σάνες, μὲ ὀλα τὰ παρεπόμενα τοῦ γραφικοῦ χρωματισμοῦ των: ἀτυχοὶ ἔρωτες, γυφτομάγισσας πλεκτάνες, βρόντως καρσοφιλίων ἠρωῖσμούς τυφλώσεις, ἀναγνωρίσεις χαμένων ἀδελφῶν μὲ τὰ τετριμένα γκόλπια, τιμὸζυλα και τὰ ρέστα εἶνε τὰ διάφορα χιλιοδολευμένα — και πόσο καλλίτερα δουλεμένα ἀπὸ ἄλλους — ὀλικὰ μὲ τὰ ὀποια πῆγε νὰ χάσῃ τὸν καιρὸ τῆς ἡ συγγραφεῖς. Γιατὶ ἀπ' τὴ στιγμὴ πού δοκιμάσθη τὸ ἀνέβασμα αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἐπὶ σκηνῆς, τὸ effet του εἶνε ἕκ διαμέτρου ἀντίθετον: Ἡ συγγραφεῖς του περισσότερο ποιήτρια καρὰ δραματοῦργὸς στερεῖται παντελῶς και τῶν στοιχειωδεστῆρων γνώσεων σκηνη-

κής οικονομίας και ψυχολογίας χαρακτήρων, στοιχεία απαραίτητα για μια επιτυχή παρουσίαση θεατρικών έργων. Με ένα λόγο, έλησμόνησε τη σκηνη για να περιποιηθή τον στίχο.

Για τον ίδιο λόγο, την υποδούλωση δηλαδή των σκηνηκών απαιτήσεων στην ρητορική στιχοπλοκία—κι' εϊ δυστυχισμένοι έρασιτέχναι ήθοποιολ έβγαϊναν «να πούν το μάθημά τους» άπαγγέλοντες τους άτέλειωτους δεκαπεντασύλλαβους μ' όσον μπορούσαν περισσότερο σχολικό στόμφο, κινώντας άσυνάρτητα χέρια και πόδια, άλλος μουγκρίζοντας σαν σπασμένο κοντραμπάσο κι' άλλος ξεσχιζόμενος σε υπερτραγικούς ξελαρυγγισμούς. κτλ...

Κάπως καλλίτερα—κάλλιστα, μπορεί να πη κανείς, για την περίπτωση—άπό τους άρρένας συναδέλφους των—τόν «τραγωδών» Ν. Ξανθόν, τον «παρασημόπληκτον» θιασάρχην Ι. Άλιμπράντην—παρουσιάστηκαν τα γυνακεία πρόσωπα: Μια μικροδρα πρωταγωνίστρια ή Δις Καίτη Άδαμαντιδου στο ρόλο της Γκόλφως, μια άρχαία και πεπειραμένη έρασιτέχνης ή Δις Όλγα Δελασοδου καταλληλότετη στο ρόλο της μάγισσας και μια κόρυφαία του χορού ή Δις Κορίνα Χρηστοπούλου ξεχώριζαν, σαν άληθινά μετέωρα, στη γενική χαμηλοσύνη, Μόνοι καλοϊ κι' ό μοναδικός κωμικός του όμίλου κ. Ι. Μαρινάκης ως και ό μικρός Τίμος Ταθανιώτης κάτι θα μπορούσαν να κατορθώσουν τελειότερο στο μέλλον αν έγκαταλείψουν όριστικά τη σχολή της «υπερβολής των περιφήμων άρχηγών των».

Είχε και τραγούδια, λέει το πρόγραμμα τονισμένα μάλιστα με πολλήν μαεστρίαν και σε νότα πά-βου-γα-δη από γνωστόν έκκλησιαστικουσυνθέτη της Πόλης μας, αλλά δεν τα άκούσαμε. Έκτος αν, μερικά μούρμουρίσματα, που άρθρωσαν δυο στίχοι από βοσκοπούλας άραδιασμένες άντικρουστά σαν μαθήτριες δημοτικού κατά το μάθημα της όδικής, ήταν αυτά τα περίφημα έθνικά τραγούδια, τότε αλλάζει...

Υστερα απ' αυτά, άξίζει να αναφερθθ εδώ ή γνώμη φίλου δημοσιογράφου και θεατρικού κριτικού που φούσωσε και φούσκωνε ό άνθρωπος θεώμενος πλάϊ μου:

—Λοιπόν να σοφ πώ, φιλε μου, μου λέει φεύγοντας καθίδριως (!) ό συνθεατής μου, απ' όλους τους θεατρίνους καλλίτερα παίζει το παχουλό, το πολύπαθο λάγι-άρνακι: κάθεται τόσο ήσυχα τό καυμένο και δε βγάζει ούτε φωνίτσα!...

* Η παράσταση του «Άγι-άρνιου» σ' ένα σημείο μπορεί να είπωθ η πως ώφέλησε κάτι: «Ότι έσπασε πρώτη την τρομαγμένη άεθαιότητα και την παγωμένη νάρκη που ξαπλώθηκε, δυο χρόνια τώρα, λόγω της καταστάσεως, στην έλληνική θεατρική δράση της Βασιλίδος. Εύπνησε έναν κόσμο νέων που δουλεύει ένθουσιώδης τώρα για να παρουσιάση κάτι άρτιότερο και φιλολογικώς και καλλιτεχνικώς. Μαθημένα χωριστά, έμως για τον ίδιο εύγενικό σκοπό, την πρόοδο της τέχνης, έτοιμαζμένα περιμένουν, τό τέλος μιας διατύπωσης, για να παρουσιασθούν στη σκηνη δυο αξιόλογα έργα: ό «Καθηγητής Κλε-

νώδ» της Μιμ Βρανσον, και τό «Άσπρο και τό μαύρο» του κ. Μελζ.

Αϊ δεσποινίδες Μσιμαρίδου και Άδαμαντιδου πρωταγωνιστούν. Η πρώτη παρουσιάζει μια Έλιζα γεμάτη έλπίδες επιτυχιών. Η άλλη, που είχε την καλωσύνη να μου άφισώση μια φωτογραφία της για «Τά Παρασκήνια», μεταφερμένη

ΚΑΙΤΗ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ του όμίλου Θεατρ. Καλλιτεχνών Κων/πόλεως

άπ' τον άδειο ρωμαντισμό του «Άγι-άρνιου» σ' ένα ψυχολογημένο σύγχρονο έργο, προετοιμάζει, με τό χαριτωμένο και λεπτό της παίξιμο, άληθινές έκπληξεις. Μ' όλα αυτά, κάμνοντας λόγω για την τελευταία αναγέννησι του έλληνικού θεάτρου στην Πόλη μας δεν πρέπει να παραλειφθ το όνομα της Κας Καίτης Άλεξάνδρου, άληθινής έρετας της Τέχνης, και στο άκρο μορφωμένης θεατρικώς, που ανέλαβε να διδάξη τό προσημειωθέν έργο του Μελζ, κρατούσα ή ίδια τον ρόλο της Μαργαρίτας, καθώς και κάθε δραματικό έργο που θα αναδιβάση επί σκηνης στο μέλλον ό νεοσύστατος όμιλος καλλιτεχνών Κωνσταντινουπόλεως.

Πόλη Δεκέμβρης 1924 ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΣΑΠΑΚΗΣ

Ο πατερός. — Κυρία μου, αν θέλατε να διορθωθ ή φωνή σας, όσο μπορείτε μακρύνά από τό ταϊγάρο. Η Κυρία. — (την έπιμένει) Γιατρέ μου, μου φαίνεται πως έρισκουναι τώρα άρκετά μακρύνά.

ΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΤΖΙΑΚΟΜΟ ΠΟΥΤΣΙΝΙ

Με τό θάνατο του Πουτσινι ό κόσμος γίνεται πτωχότερος κατά ένα σημαντικώτατο καλλιτέχνη. Το έργο του όμως θα ζήση και θα ζήση όχι ως ιστορική παράδοσι, άλλ' ως ζωντανό μνημείο. Θα παράσουν χρόνια και χρόνια και ό κόσμος θα συγκινείται ακόμα από τον γλυκό τόνο της μαντιμ Μπέττερφλάυ και της Μιμής την άφραστη τρυφερότητα, ένψ οι κάπως κοινότητες μελωδίες της Τόσκας δε θάχουν καρμιά σημασία για μια μετέπειτα γενιά!

Ο Τζιάκομο Πουτσινι καταγόταν από μια παλιά μουσική οικογένεια, που ό αρχηγός της γεννήθηκε σ' ένα μικροσκοπικό όρεινό ιταλικό χωριό, τό Τσέλλε, κοντά στη Λούκκα. Έδη, από τον 17ον αιώνα, ένας πρόγονος του Πουτσινι είχαν άναδειχθ ως έκκλησιαστικός άρχιμουσικός, ένας άλλος δε ως μουσικοσυνθέτης. Ο πατέρας του, Μιχαήλ, ήταν επίσης συνθέτης κ' έκκλησιαστικός μουσικός. Ο Τζιάκομο Πουτσινι γεννήθηκε στις 22 Ιουνίου του 1858 στη Λούκκα, και σπούδασε, χάρις στην ενεργητικότητα της μητέρας του, που έμεινε νεωτάτη χήρα μ' έπτά παιδιά και δε δίτασε να ζητήσει την προ-

στασία της βασίλισσας Μαργαρίτας, στο κονοσβεατόριο του Μιλάνου, ως μαθητής του Μπατζίνι και του Πονκιέλλι. Μαέστρος του κοντραπόντου και δυνατός αρχιτέκτων δεν υπήρξε ποτέ, βέβαια, ό Π. Για τό σκοπό του χρειαζόταν πράγματα που από κανένα δε θα μπορούσε να διδαχθ και που τα έηκε μόνος του δημιουργώντας ένα δικό του στυλ στο μελόδραμα, κυρίως στη χρησιμοποίηση του διαλόγου, που τον έκαμε να υπερπηδήση γρήγορα και με δεξιότητα θαυμαστή όλες τις δυσκολίες, που παρουσιάζει ή ρεαλιστική ανέλιξι των έργων, που μελοποιήσε. Έχόντας την επίγνωση, πως τό ιταλικό μελόδραμα δεν είχε φτάσθ σ' έναν ικανοποιητικό σταθμό, δέχθηκε με άφομοιωτική πρόθεση όχι μόνο το Βάγνερ-την επίδραση, αλλά και άλλων μεταγενεστέρων καινοτόμων κ' έτσι, ένψ κατά βάθος είναι ό παλιός ιταλός μελωδός, καθάρθηκε νανοι συγχρόνως και μοντέρνος και να δικαιολογήση τέλος στη νεώτερη μουσική φιλολογία έναν όρο, τον

«πουτσινισμό» άρκετά τιμητικό για τον ίδιο. Η άναμφισήτητη επιτυχία των έργων του Π. όφειλεται αν τούτοις στο γεγονός, πως ό συνθέτης της «Μπέττερφλάυ» ήταν βαθύς γνώστης του θεάτρου, προικισμένος μ' ένα μοναδικό ένστικτο σκηνηκής οικονομίας.

Από τα πρώτα έργα του, μελοδραματικές προσπάθειες μάλλον, αναφέρουμε τα: Le Villi και τον «Edgar». Το έργο, που τον έκανε γνωστό έξω από τα όνορα της πατρίδας του είναι ή «Manon Lescaut» (1898) που συναγωνίσθηκε σοβάρά π' όμώνυμο μελόδραμα του Μασσενέ. Έπικολούθησαν ή «Μπόέμ» (1897), ή «Τόσκα» (1900), ή «Μπέττερφλάυ» (1904) και ή «Fanciulla del West» (1907). Κατόπιν μεσολάδησε μια μεγάλη περίοδος ήουχίας. Φαίνεται πως ό Π. δεν ήταν τυχερός στην εξέρεση λιμπρέτων. Η «Ροντίνα» του, που παίχθηκε λίγο μετά τον πόλεμο στη Βιέννα, με λιμπρέτο δυο βιεννέζων συγγραφέων, δεν είχε καμιά έξαιρετική επιτυχία. Η παλαιά δόξα του Π. ξαναφάνηκε στο 1920 με τα τρία μονόπρακτα ό «Μανδούας», ή «Άδελφή Άντζέλικα» και ό «Τζιάκομο Κίκι». Το τελευταίο μάλιστα, που έδειχνε

τον Πουτσινι με μια νέαν ευτραπέλη κ' ειρωνική μορφή, θεωρείται από τα καλύτερα έργα του. Ο Γερμανός κριτικός Σμιθ γράφει, πως κυρίως ό «Τζιάκομο Κίκι» καθιστά δδονρότερη για την μουσική τέχνη την άπέλεια του Τζιάκομο Πουτσινι.

Ο Πουτσινι έτοιμαζόταν έχοντας να δώση στη Βιέννα την τελευταία του όπερα «Turandot», που μελοποιήσε διαφορετικά από τό συμπατριώτη του Μπουζόνι, πάντως όμως πάνω στο λιμπρέτο του Γκότσι, και που θεωρούσε ό ίδιος ως τό άριστόργημά του. Ο θάνατος του όμως, που έπληθε στις 21 Νοεμβρίου κατόπιν μιας άγχειρήσεως που όπαστη στο λαιμό, σε μια κλινική των Βρυξέλλων, ανέβαλε την έκτέλεση του έργου γι' άργότερα, όποτε θα δοθθ σαν τιμητικό μνημόσυνο ένός μουσουργού, πδδ αν δεν είχε άαγενική πνοή, πάντως έθέρμανε και θα θερμαίγη επί χρόνια πολλά ακόμη τό μουσικό αίθημα εκατομμυρίων ανθρώπων.

ΧΕΡΜΑΝ ΧΑΪΓΕΡΜΑΝΣ

Στις 22 Νοεμβρίου πέθανε στο Άμστερνταμ ένας από τους σημαντικώτερους αντιπροσώπους της πνευματικής Όλλανδίας, ό Χέρμαν Χάιγερμανς. Στις 3 Δεκεμβρίου επρόκειτο να γίνη 60 χρονών. Από εβδομάδες έτοιμαζόνταν στην Όλλανδία να έορτάσουν την ήμέραν αυτή με πάσαν έπισημότητα. Και δε θάταν μόνον τό ωδιλαίο του δημοφιλεστέρου συγγραφέως των Κάτω Χωρών. Με την έορτή αυτή ή έπίσημη Όλλανδία, σα νάθελε να ξεπληρώση ένα χρέος εθγνώμοσύνης στο Χάιγερμανς, που ή ζωή του ήταν μια διαρκής πάλη με τις όλικές μέρμνες, παρά τις μεγάλες επιτυχίες των θεατρικών έργων του στο έξωτερικό, και κυρίως στη Γερμανία. Το ναυτικό δράμα του ή «Ελπίδα» (Op Hoop van zege) είναι από τα έργα, που παίχθηκαν τις περισσότερες φορές στη Γερμανία από τό 1901 ως τό 1904, μα τότε δεν είχε ακόμα συνομολογήθθ ή σύμβαση της Βέρνης και ό Χάιγερμανς

δεν είχε κανένα δικαίωμα επί των ποσοστών. Κ' έτσι, ένψ ή δόξα του τριγύριζε σ' όλο τον κόσμο — ή «Ελπίδα» του επαίχθηκε άπειρες φορές και στη Γαλλία και στη Ρωσία και στην Άμερική και μόνο στην Έλλάδα τόνομά του γίνεται σήμερα ίσως για πρώτη φορά γνωστό— ό ποιητής έπρεπε να κερδίξη τό ψωμί του δημοσιογράφοντας.

Η όλλανδική λογοτεχνία μέσα σ' ένα χρόνο έχασε πράγματι τους δυνατωτέρους αντιπροσώπους της. Το περασμένο καλοκαίρι πέθανε ό Λουί Κουπέρος, ό γνωστός και στην Έλλάδα μυθιστοριογράφος κ' ύστερ' από αυτόν ό Μάρκελλος Έμμαντς, ό βαθύτερος ψυχερευνητής της νεώτερης όλλανδικής λογοτεχνίας, ό τόσο σκεπτικά Όλλανδός, ώστε να μη γίνη έξ όλοκλήρου καταληπτός έξω απ' την πατρίδα του. Και τώρα με τον Χέρμανς Χάιγερμανς χάνει τον άρχηγό της νέας έπαναστατικής γεννεάς της, που κατά

τά τελευταία χρόνια, αντίθετα προς τή Γαλλία, πυκνώνει τις τάξεις της, παράλληλα με την επαναστατική λογοτεχνική ζύμωση που γίνεται στη Γερμανία και στη Ρωσία. Ένθ' ό Κουπέ-ρους από το νατουραλισμό κατέπεσε γρήγορα στο ρωμαντισμό, ή λογοτεχνική κατεύθυνση του Χάιγερμανς έμεινε ή ίδια από το πρωτόλειό του, το χωριάτικο διήγημα «Τρινέτα» (1892) ως το τελευταίο από τα σημαντικά του δράματα, την «Ευα Μπανοόρ» (1916).

Ο Χάιγερμανς ήταν νατουραλιστάς, και ήταν τέτοιος από επίγνωση και με δημαγωγική, μπορεί να πη κανείς, θέρμη. Μαθητής του Ζολά, θεώρησε πάντα την τέχνη σαν ένα πιστό κά-τοπτρο της πραγματικό-τητος, μα δεν εύρισκε, συγχρόνως, και τίποτε τόσο βαθύ και μυστηρι-ακό σαν αυτήν.

Τήν πρώτη θεατρι-κή επιτυχία του σημείωσε ο Χ. με το μονόπρακτό του «Ασχάθερ», μια δυ-νατή εικόνα από την έ-ποχή των ρωσικών διωγ-μών των Εβραίων. Ο Χ. έδειξε για πρώτη φο-ρά στον «Ασχάθερ» την παραστατική εκείνη δύ-ναμη στην περιγραφή του εβραϊκού περιβάλλοντος, που εκδηλώθηκε σ' όλη της την επιδλητικότητα στα μεταγενέστερα δραμα-τικά έργα του, το «Γκέτο» και την «Ελπίδα». Το τε-λευταίο αυτό παίχθηκε επί εκατό συνεχείς παρα-στάσεις στο Αμστερνταμ και χρόνια μετά παι-ζόταν κατά δεαλείμμα-τα σ' όλα τα όλλανδικά

θέατρα. Την ίδια επιτυχία σημείωσε και στη Γερμανία, καθώς είπαμε, το έργο αυτό, που εί-ναι ή τραγική ιστορία του παλαιού ψαράδικου κότερου, που άρματώνεται, τελευταία φορά, για να ταξειδέψη, κ' ενώ οι ναυτικοί το θεωρούν άχρηστο, οι ασφαλυστικές εταιρίες το δέχονται γι' ασφάλεια και κάνει το τελευταίο του τα-ξειδι για να μή γυρίση ποτέ πια και να ευθίση σ' άρρητο πένθος το ψαράδικο χωριό.

Τήν επιδλητικήν αίσθηση, που έκανε το έργο αυτό του Χ., κανένα από τα άλλα δράματά του δεν μπόρεσε να προξενήση, ούτε ο «Αυ-τωμάς», ούτε το «Γκέτο», ούτε οι «Άλυσίδες» ούτε το «Σάμπια». Από το πεζογραφικό πάλιν έργου του, γνωστότερον είναι το μυλιστόρημα «Η πόλις με τα διαμάντια», όπου περιγράφει με μοναδική παραστατική δύναμη την άθλιό-τητα των εβραίων αδαμαντοποριστών του Αμστερνταμ. Επίσης αξιολόγα είναι και τα «Σκίτσα», που δημοσίευε επί χρόνια ελό-κληρα με το ψευδώνυμο Σαμουήλ Φάλκλαντ

στην ήμερησία «Algemeen Handelsblad» του Αμστερνταμ και συγκεντρώθησαν ύστερα σε σειρές τόμων. Σ' αυτά μπορεί να θαυμάση κα-γείς πολύ συχνά τον πολεμιστή με τή συγγή-σάτυρα, το χιουμορίστα με το ανεπιτήδευτο πνεύμα και το ζωγράφο της καθημερινής ζωής Χάιγερμανς, τον γεμάτο αγάπη και πόνο για την ανθρώπινη δυστυχία.

Ο Χέρμαν Χάιγερμανς έζησε χρόνια πολλά στη Γερμανία, το δε 1912 γύρισε γεμάτος έλ-πίδες στην πατρίδα του, όπου ανέλαβε την διεύθυνση του «Grand Theatre» του Αμστερ-νταμ. Οι έλπίδες του όμως πώς με τή νέα του αυτή θέση θα δημιουργούσε και συνθήκες ευχά-

ριστες στη ζωή του, πώς θα τέλειωνε τόν ως τότε αδιάλειπτον αγώνα του για την οικονομική του ανεξαρτησία, διαφειστή-κανε οίκτηρά. Γιατί ο Χ. ήθελε να δημιουργήση λο-γοτεχνικό θέατρο, ήθελε να καιτόνομήση στη ση-νή και δε δρήκε κοινόν έκανό να εκτιμήση τις προ-σπάθειές του.

Κ' έτσι ο Χ. και ως θε-ατρικός διευθυντής έμεινε ό φτωχός συγγραφέας, που μέρα με τή μέρα αύξανε τα χρέη του και πολε-μούσε να υπερνικήση τή φτώχεια με την άληθινά σιδερένια του κράση. Ο καρκίνος όμως, ή τρομέ-ρή αυτή πληγή, τον έρ-ριξε χωρίς έλπίδα σωτη-ρίας, εδώ και λίγους μη-νες, στην κλίνη της ά-γωνίας. Οι προπαρα-σκευές, που γίνονταν σ' όλη την Όλλανδία για

τόν έορτασμό της εξηκοστής επέτειου από της γεννησεώς του, ήταν ή τελευταία χαρά του, μια μικρή ικανοποίηση για όσα υπέφερε στη ζωή του, όμως ή τραγική μοίρα του, τον έμπόδισε ως και αυτήν ακόμα να δοκιμάση ως το τέλος.

Αν από τα έργα του Χ. λείπη ή πνοή της αιωνιότητας και ή ανώτερη δημιουργική τέχνη, αν ως δραματικός στέκει κάτω από τόν Χάουπτ-μαν, αν μιλή τις περισσότερες φορές κάπως συ-γγνώ, τραχεία και χολιασμένα, ωστόσο είναι ένας συγγραφέας με ειλικρίνεια, πολύ συχνά με προ-φητική διαίσθηση και πρό πάντων με μια μεγάλη καρδιά, τόσο μεγάλη ώστε να χωρέση όχι μόνο τών συμπατριωτών του τή δυστυχία, μα του άν-θρώπου γενικά. Γι' αυτό τή μέρα της ταφής του, που την ανέλαβε το όλλανδικό σοσιαλδημοκρα-τικό κόμμα από κοινού με το κέντρο των επαγ-γευματικών οργανώσεων κ' έγινε πάνδημη, ή επιδλητική, χιλιάδες ανθρώπων, το βράδυ, πριν απ' την παράσταση, στάθηκαν έρθιοι κ' άσκε-πέεις γ' ακούσουν τα λίγα λόγια, που αφιέρωσαν

στη μνήμη του σε διεύθυνται όλων των θεάτρων τής Όλλανδίας.

ΟΥΪΛΙΑΜ ΑΡΣΕΡ

Ανεγγέλεται από τή Γερμανία ο θάνατος του γνω-στού Άγγλου τεχνικέρου ΟυΪλλιαμ Άρσερ. Η μορφή του Άρσερ συνδέεται εξαιρετικά με το θέατρο, έπειδή

αυτός είναι ο καλύτερος μεταφραστής του Ίψεν στην Άγγλία, κι ο εισηγητής, μπορεί να πη κανείς, του Σκαν-διναβικού θεάτρου στην πατρίδα του. Το έργο του, που είναι σημαντικό κ' αξίζει της πανευρωπαϊκής φήμης, που έκέρδισε, είχε μεγάλην επίδραση πάνω στο άγγλικό δράμα της μεταδικτωριανής περιόδου.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΕΡΑΣ

ΤΙ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΜΑΣ

Η ΚΑ ΠΟΜΠΑΔΟΥΡ

Μετά το «Ισπανικό αηδόνι» και την «Τρα-γουδίστρα του δρόμου» δεν ξέρει να πη κανείς αν ο Λέο Φάλ πρόσθετη τίποτε στο έργο του με την τελευταία του όπερέττα, την «Κυρία Ποι-παδόρ», που παίχθηκε από το Θίασο Δράμαλη. Πάντως είναι εκτός από κάθε σύζτηση πώς ο Λέο Φάλ δεν έσημείωσε με το καινούργιο του έργο κανένα κύλισμα προς τα πίσω, όπως άλλοι μαέστροι του έλαφρου μουσικού θεάτρου, και πώς ή μουσική της «Ποιπαδόρ» είναι όχι μόνο λεπτότατη και έξυπνη, αλλά και πολύ ψυχολογημένη. Οι γραδότες της, κι άρισμένα κομμάτια που έχουν το χαρακτήρα μενουέττων είναι πολύ τεχνικά συνυφασμένα με την ιστορι-κή του έργου υπόθεση και δείχνουν για μια φορά ακόμα την ευτυχεσισία του Φάλ, που καθώς πολλές φορές λάβαμε την άφορμή να σημείω-σωμε, ξεχωρίζει από το κατά το μάλλον ή ήττον σαχλό συνάφι των περισσότερων Βιεννέζων και Γερμανών βιομηχάνων του έλαφρου μουσικού Θεάτρου.

Επίσης και το λιμπρέττο της είναι πολύ χαρι-τωμένο. Ακόμα αξιοσημείωτο και για το γεγο-νός πώς μας γλυτώνει από της αιώνιες και στε-ρεότυπες αίσθηματολογικές άνοστιές άλλων λιμπρέττων, χωρίς να πέφτη πάλι στο επίπεδο της χονδροειδούς φάρσας. Ακόμη χαρακτηρι-στικό και για την καυστική αίστητά του, που δε θάταν άσφαλώς ανεκτή στην πατρίδα του, πριν από το κατάντημα του γερμανικού κόν-σερβατίβισμού.

Και όμως! Η «Κυρία Ποιπαδόρ» δεν φαί-νεται να ζήση πολύ. Το σημειώνωμε δε αυτό με λύπη μας. Γιατί επί τέλους, αφού καθώς και άλλοτε γράψαμε, το έλαφρο μουσικό θέατρο είναι ανάγκη εποχική, κι αφού εξ άλλου δεν μπορεί να μή μας ενδιαφέρη όλοτελα, όταν σ' αυτό δροϋν σήμερα δυο-τρια από τα καλύτερα στοιχεία του Θεάτρου μας, θάπρεπε, τουλάχισ-τον, να ζούν από τα όπερετικά έργα, μόνον όσα έχουν κάποιο δικαίωμα ζωής. Και το δι-καίωμα αυτό τόχε ή τελευταία όπερέττα του Φάλ, πολύ, μα πολύ περισσότερο κι απ' τή «Χο-ρευτρία Κάτια», ο άνοβος «Λεάντρος» τής ό-ποίας, που είναι το ασθενέστερο σημείο της, καθουρδιζόμενος ακατάπαιστα στις ρομβίες κατάντησε ο άπηνέστερος δίσωτης τών δυστυ-χισμένων νεύρων μας.

Αλλά μήπως συνέτειναν και άλλοι λόγοι, ώστε το έργο να μήν κάνη την έντύπωση που έπρεπε; Ασφαλώς ναί. Αλλά πρό πάντων ή

σηκνηκή εμφάνιση του έργου. Έχομε καθήκον να σημειώσωμε πώς ή «Αθηναϊκή Όπερέττα» φάνηκε πάντα τολμηρότερη από όλες τις άλλες σε διάθεση μέσων για την επιτυχία τών έργων από της άπόφσεως αυτής. Αλλά μια «Ποιπα-δόρ» ή μια «Κλεοπάτρα» του Στραβός έχαι αξιώσεις στο κεφάλαιον αυτό τόσες, που να μή μορφή η ανταποκριθή σ' αυτές ένας Έλληνη-κός θίασος, όταν ξέρει ποιο είναι το ανώτατο δυνατόν όριο της επιτυχίας τών έργων στην Ελλάδα. Γι' αυτό και δεν κατηγορούμε κανένα στο ζήτημα αυτό.

Επειτα έρχεται το ζήτημα της έκτελέσεως: Εκτός της κ. Πέπι Ζάμπια, που είχε στυγμές αληθινής άρτίστας (όταν πρόκειται για μιάν ή-θοποιό σαν τήν κ. Ζάμπια άδιαφορούμε τελείως, αν δεν έχη τόσα φωνητικά προσόντα όσα και μιμικά) και μας έδωσε μια Ποιπαδόρ έξυπνα ψυχολογημένη, κανείς άλλος δεν έπαίξε άνάλο-γα με τήν άτιμόσφαιρα του έργου. Ο κ. Μαυρί-δης ως όπουργός της άτυνομίας Μωρεπά προ-σπάθησε να σκιτσάρη έναν ενδιαφέροντα τύπο. Ο κ. Δράμαλης ως ποιητής Καλικό δεν μας ικα-νοποίησε. Πολύ βαρύς δεν ήταν το έλαφρόμαζο τρελλό πουλί του «Σταύλου τών Μουσών». Ο κ. Ιατρού θάταν καλύτερος στο ρόλον αυτόν. Ο κ. Τριχάς ως Δουδοβίκος XV είχε αδύτον δό-ξη λιμπρέτου, πλην... δεν τή εκμεταλεύθηκε. Πε-ρωρίσθησε σ' ένα μπουφόνικο χαρακτηριστικό γέλιο, ενώ ο τύπος του bien-aimé έχει πολλά άλλα χαρακτηριστικά για όποιον ξέρει λίγη ιστορία. Φυσικά ο κ. Τριχάς είχε τήν άτυ-χία να παρουσιάση στο Έλληνικό κοινόν τόν Δου-δοβίκο XV ύστερ από ένα Γιάννηως κ' ένα Βολτιέ που τού τόν παρουσίασαν στην όθώνη. Μ' από τόν κ. Τριχά περιμέναμε κάτι δημιουρ-γικώτερο, και για να μήν παρεξηγηθώμε, έκ-φράζομε τή λύπη μας που δεν μας δόθηκε ά-κόμα ή ευκαιρία να γράψωμε με όσον ένθουσιασμό θάπρεπε για τόν καλύτερο καρρακτηρίστα του έ-λαφρου μουσικού θεάτρου μας. Επίσης ο κ. Κωνσταντινού ως κόμης Ρενέ όχι όπως θάπρεπε και θά μπορούσε να ναι. Οι τενοροι της Όπερέ-τας μας ξεχνούν, σχεδόν όλοι, πώς είναι τενο-ροι όπερέτας και παίζουν με τόν μελοδραματι-σμό Ρωμαίων και Βερθέραν. Επίσης και ή φωνή του κ. Κωνσταντινού δεν κάνει, για τήν ώρα τουλάχιστον, για το μουσικό θέατρο. Ο τόσα υποσχόμενος νεαρός αυτός καλλιτέχνης, που δε θά λησμονη, βέβαια, πώς κ' έμεις τόν παρω-τρύναμε να βγή στη σηνή, θάπρεπε να σκεφθή σοβαρά αν ή θέσις του είναι στην όπερέττα κι

άσπρη κάσσα που μέσα σ' αυτή κοιμότανε κάθε βράδυ, κ' ένιωθα μ' ελ' αυτή, το δυστυχισμένο κοριτσάκι να τρέμει πλάι μου. Κ' έβλεπα το βάρβαρο εκείνο είδωλο καθώς ύφονόταν, να ρίχνη άσυνείδητα άπάνω της, τά χροσαφικά του και μούρθε άπ' την πίκρα μου να μπήξω μιά φωνή και να πω. «Ναι, κ' ή δύο σας γεννηθήκατε από γυναίκα: κ' άς κρατάς εσύ στα χέρια σου ένα κλάρι από δάφνη κ' αυτή μιά παληομπρέλλα που ντρέπεται να την άνοιξει κ' άς αέρνεις εσύ στα πόδια σου κόμπο και κοσμάκη θαυμαστών κ' αυτή μονάχα ένα ζευγάρι παλιοπάπουσα. Ή μιά πουλάει τη λότη της όπου βρει παρισσότερα κ' ούτε ένα άχ δέ βγάξει άπ' τό στέμα της που να μην πληρωθή με μιά δλόκληρη περι-

ουσία. Το άχ και το βόγ της άλληνής κανέναν ποτέ δέν τρώει άκούσει.

Και κάτι μούλεγε μέσα μου... αυτή εδω είναι μιά «θεατρίνα των ανθρώπων» μιά που την γαιροκροτεί ο κόσμος γιατί το ή επιβάλλεται, γιατί κ' αυτός έχει ανάγκη από ψευτιά όπως παίξει το ρόλο του. Μά ή άλλη; ή άλλη, ή άλλη... είναι μιά «ήθοποιός του θεού» γιατί παίξει ένα ρόλο τόσο μεγάλο και τόσο άδουνηρό κ' ο λόγος, γιατί ποτέ της δέ βρήκε έναν άνθρωπο που να τη γουίσει ή να την καλοπληρώσει.

Κι' ούτε ποτέ της ή μεγάλη κομωδός δέν έφτασε στο παίξιμο, τό άληθινό τό θλιμμένο πνεύμα της μικρής κόρης που κάποτε άκούμπησε στα γόνατά μου τό μέτωπό της.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΣΚΟΤΕΙΝΗΣ ΚΑΜΑΡΑΣ

ΛΥΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ ΤΑΓΚΟΡ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΚΑΝΧΙ.— Δέν θά έπιτρέψω όλες αυτές τις άνοησίες άν πρόκειται να καθί και θά με ονομάσεις ως την τελευταία στιγμή!

ΑΠ' ΕΞΩ.— "Ω! Γλύτωσέ μας, γλύτωσέ μας, Βασιλιά μας! ή φωτιά μας τέλιξε άπ' όλες τις μεριάς.

ΚΑΝΧΙ.— Τρελλέ, σήκω άπάνω, μη χάνεις καιρό.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ [μπαίνοντας μέσα].— Βασιλιά, Βασιλιά μου! σώσε με, σώσε με άπ' τον θάνατο! Με περιουργύρισε ή φωτιά.

Ο «ΒΑΣΙΛΙΑΣ».— Ποιός είνε ο Βασιλιάς; Έγώ δέν είμαι Βασιλιάς.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Δέν είσαι ο Βασιλιάς; **Ο «ΒΑΣΙΛΙΑΣ».**— "Οχι, είμαι ένας ύποκοιτής, είμαι ένας φαύλος. [Ρίχνει τό στέμμα του στη γη]. Ή άπάτη μου και ή ύποκρισία μου άς τσακισθούν χάμω στα χώματα!

[Φεύγει με τόν ΚΑΝΧΙ]

ΣΟΥΤΑΡΣΑΝΑ.— Δέν είναι Βασιλιάς! Δέν είναι ο Βασιλιάς! Τότε, ο Σό, Θεέ της Φωτιάς, κάψε με, κάψε με στάχη! Θα πάω μόνη μου στα χέρια Σου, ο μεγαλέ εξαγνιστή! Κάψε και κάψε στάχη τη ντροπή μου, τη λαχιάρα μου, τόν πόθο μου.

[Μπαίνει ή ΡΟΧΙΝΗ]

ΡΟΧΙΝΗ.— Βασιλίσα, που πιάς; "Ολες οι κάμορες είναι τυλιγμένες από την άγρια φωτιά—μη μπαίνεις εκεί.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Ναι, θά μπώ σ' αυτές τις κάμαρες που καίνται από τη φωτιά! Είναι ή νεκρική πυρά μου.

[Μπαίνει στο Παλάτι Η]

Ή Σκοτεινή Κάμαρα. Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ και ή ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μή φοβάσαι—δέν έχεις λόγο να φοβάσαι. Ή φωτιά δέν θά φθάσει σ' αυτήν την κάμαρα.

ΣΟΥΤΑΡΣΑΝΑ.— Δέν φοβούμαι—μά, αλίμονο μου! ή ντροπή με συνόδεψε σαν μιά άγρια φωτιά. Το πρόσωπό μου, τά μάτια μου, ή καρδιά μου, κάθε κομμάτι του κορμιού μου καυαλλίζεται και καίεται από τις φλόγες της.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Γρήγορα θά περάσει αυτό τό κάπνισμα.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Αυτή ή φωτιά δέν θά πάψει ποτέ—δέν θά πάψει ποτέ!

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μην άπελπίζεσαι, Βασιλίσα!

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— "Ω! Βασιλιά, δέν θά κρύψω τίποτα από σενα... Έχω τό γιορτιάνι ενός άλλου γύρω άπ' τό λοιμό μου.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Κι' αυτό τό γιορτιάνι, έπίσης, δικό μου είναι—που τό βρήκε; Τέλειψε από την κάμαρή μου.

ΣΟΥΤΑΡΣΑΝΑ.— Μα είναι δώρο του σε μένα: Και όμως δέν μπορούσα να τό πετάξω αυτό τό γιορτιάνι! "Όταν ή φωτιά φούντωσε δλόγηρά μου, σκέφθηκα να ρίξω αυτό τό γιορτιάνι στη φωτιά. Μά όχι, δέν μπόρεσα. Το μεγάλο μου μυθόβριζε: «Άφησε αυτό τό γιορτιάνι να μένει άπάνω σου την ώρα του θανάτου σου». Τι φωτιά είναι αυτή, Βασιλιά, που έγώ, που ήρθα να σε ιδώ, φτεροθύμισα σά μιά πεταλούδιτσα που δέν μπορεί ν' άποιασθεί στη φλόγα; Τι πόνος είναι αυτός, ο! τι άγονία! Ή φωτιά εξακολουθεί να κορνεύει, μα έγώ εξακολουθώ να ζω μέσα στις φλόγες της!

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μά με είδες, έπί τέλους—ο πόθος σου έγινε.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μα έγώ ζήτησα να σε ιδώ άνάμεσα σ' αυτήν την τρομερή καταδίκη; Δέν έξρω τί είδα, μα ή καρδιά μου χτυπά άκόμα δυνατά άπ' τόν φόβο.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Τι είδες; **ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.**— Τρομερό—ο! εΐταν τρομερό! Φοβούμαι και να τό ξαναφέρω άκόμα στη σκέψη μου. Μαύρος, μαύρος—ο! είσαι μαύρος σαν την αιώνια νύχτα! Μόνο μιά στιγμή, μα τρομερή στιγμή σε κοιτάξα. Ή λάμψη της φωτιάς έπεσε στα χαρακτηριστικά σου—φανόσον σαν την τρομερή νύχτα όταν ένας κομήτης κρέμεται άπειλητικώς άπάνω άπ' τό κεφάλια μας—ο! τότε έκλεισα τά μάτια μου—δέν μπόρεσα να σε κοιτάξω περισσότερο. Μαύρος σαν τά μαύρα σύννεφα της θύελλας, μαύρος σαν την δίχως άκτή θάλασσα με την τρομαχτική κόκκινη άνταύγεια του σούρουπου στα φουρτουμισμένα κύματά της.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μά με είδες, έπί τέλους—ο πόθος σου έγινε.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μα έγώ ζήτησα να σε ιδώ άνάμεσα σ' αυτήν την τρομερή καταδίκη; Δέν έξρω τί είδα, μα ή καρδιά μου χτυπά άκόμα δυνατά άπ' τόν φόβο.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Τι είδες; **ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.**— Τρομερό—ο! εΐταν τρομερό! Φοβούμαι και να τό ξαναφέρω άκόμα στη σκέψη μου. Μαύρος, μαύρος—ο! είσαι μαύρος σαν την αιώνια νύχτα! Μόνο μιά στιγμή, μα τρομερή στιγμή σε κοιτάξα. Ή λάμψη της φωτιάς έπεσε στα χαρακτηριστικά σου—φανόσον σαν την τρομερή νύχτα όταν ένας κομήτης κρέμεται άπειλητικώς άπάνω άπ' τό κεφάλια μας—ο! τότε έκλεισα τά μάτια μου—δέν μπόρεσα να σε κοιτάξω περισσότερο. Μαύρος σαν τά μαύρα σύννεφα της θύελλας, μαύρος σαν την δίχως άκτή θάλασσα με την τρομαχτική κόκκινη άνταύγεια του σούρουπου στα φουρτουμισμένα κύματά της.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μά με είδες, έπί τέλους—ο πόθος σου έγινε.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μα έγώ ζήτησα να σε ιδώ άνάμεσα σ' αυτήν την τρομερή καταδίκη; Δέν έξρω τί είδα, μα ή καρδιά μου χτυπά άκόμα δυνατά άπ' τόν φόβο.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Τι είδες; **ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.**— Τρομερό—ο! εΐταν τρομερό! Φοβούμαι και να τό ξαναφέρω άκόμα στη σκέψη μου. Μαύρος, μαύρος—ο! είσαι μαύρος σαν την αιώνια νύχτα! Μόνο μιά στιγμή, μα τρομερή στιγμή σε κοιτάξα. Ή λάμψη της φωτιάς έπεσε στα χαρακτηριστικά σου—φανόσον σαν την τρομερή νύχτα όταν ένας κομήτης κρέμεται άπειλητικώς άπάνω άπ' τό κεφάλια μας—ο! τότε έκλεισα τά μάτια μου—δέν μπόρεσα να σε κοιτάξω περισσότερο. Μαύρος σαν τά μαύρα σύννεφα της θύελλας, μαύρος σαν την δίχως άκτή θάλασσα με την τρομαχτική κόκκινη άνταύγεια του σούρουπου στα φουρτουμισμένα κύματά της.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ.— Μά με είδες, έπί τέλους—ο πόθος σου έγινε.

ΣΟΥΝΤΑΡΣΑΝΑ.— Μα έγώ ζήτησα να σε ιδώ άνάμεσα σ' αυτήν την τρομερή καταδίκη; Δέν έξρω τί είδα, μα ή καρδιά μου χτυπά άκόμα δυνατά άπ' τόν φόβο.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

HENRI BIDOU

Έφτασε νάρθει και να καθήσει στην έδρα του όμιλητή ένας Κύριος από ξένον τόπο μιλώντας μιά ξένη γλώσσα για να μας κάνει να τρέξουμε όλοι, όχι όσοι μπορούσαμε, μα όσοι χωρέσαμε στη φιλόξενη σάλα του Παρνασού. Κι' εκεί είδαμε κ' άκούσαμε τόν κ. Η. Bidou, μέγα, καθώς λένα, κριτικό του Γαλλικού Θεάτρου. Πολύ συμπαιθητικός κ' εύγενικός όπως έξέρου να είναι όλοι οι Γάλλοι σε κάθε τόπο που τους φιλοξενεί.

Τρεις βραδιές, τρεις ώρες, άκούσαμε τόν κ. Bidou, με κάποια εύχαρίστηση, γιατί έχει τό μεγάλο χάρισμα της άπαγγελίας και σαφήνειας, τονίζοντας κάθε φράση του με τις πιό άρμονικές, τις πιό γλυκιές νότες, που τόσο καλά ταιριάζουν στη γλώσσα της Πατρίδας του.

Την πρώτη βραδιά, λοιπόν, μάς μίλησε για τό Γαλλικό Θεάτρο, μάς άνάπτυξε την επανάστατική μεταλλαγή που έφερε ο πόλεμος στις ιδέες, την έπιβολή ενός ρεαλισμού, με την αναπαράστασή μιας πραγματικής συμπεριφοράς μάς κοινωνίας.

Τη δεύτερη βραδιά μίλησε για τόν Anatole France. Σ' αυτή τη διάλεξη φάνηκε άληθινά υπέροχος.

Ένα μεγάλο μέρος της ομιλίας του τ' αφιέρωσε—ξαιρώντας καλά τη δουλιά του ο κ. Bidou—στο ν' αναπτύξη την άγάπη τ' Anatole France για την Ελλάδα, κ' έπειτα μαρτυρήσάμους το δέγγου του μεγάλου Ποιητή και Συγγραφέα.

Στην τρίτη διάλεξη μίλησε για τη Γαλλική Φιλολογία, με τόν ίδιο τρόπο, που μίλησε και για τό Θεάτρο. "Ο πόλεμος είπε, είναι μιά καταστροφή για τούς πλιούς, δίνοντας άπορη σε καινούργιους άγνωστους να ριχτούν

ίσως με κάποιο θράσος στη φιλολογική κοινότητα με έργα δλωσδιόλου ρεαλιστικά. Δέν είχε άδικο ο κ. Bidou ν' αναφέρει τόν περίφημο περιπτειοσυγγραφέα Pierre Benoit που τόσο γρήγορα πλούτισε τούς κινηματογράφους με θέματα.

Αυτά μάς είπε ο κ. Bidou κείμενος ένα δλόκληρο ταξίδι είπαμε τόν τόπον μας, δίνοντας άπορη στους πολλούς εδω δικούς μας να επιδειξουν με κάθε τρόπο την ξενομανία τους περιφρονώντας κάθε καλό που μπορούσε να βγάμη ο τόπος τους.

Κι' αυτός ο κ. Bidou με τη φινέτα, το esprit de m6ti, που τόν διακρίνει, σκόρπισε τη φαιδρότητα για ν' άποκριθεί εκείνο τό καλακυστικό χαμόγελο που πάντα φυλάει για τούς ξένους μας, και πρό πάντων για τούς ξένους που μάς βρίζουν.

Δέ θέλω να πω αυτό για τόν κ. Bidou, ίσα ίσα με πολλή τρυφεράδα και καλοσύνη μίλησε σ' όλο εκείνο τό πλήθος που είχε πλημμυρίσει τη σάλα του Παρνασού που σ' άλλες περιόριστες περιστάσεις που δικόι μας θά ήθελαν να παρουσιαστούν με την ίδια άν όχι άνώτερη μάρφωση, για να πουν τά ίδια πράματα, εξαφανίζονται άχι άπό τη σάλα του Παρνασού μα κ' από της γής τό πρόσωπα.

Γράφοντας αυτά δέ θέλω να μιλήσω ένάντια για τόν κ. Bidou, ξαιρώντας όμως την άποστροφή που οι ξένοι δείχνουν στους δικούς μας στον τόπο τους, και την ξενομανία τη δικιά μας ν' αναγκάζουν να μην περιοριστώ μόνο στον υπέροχο τύπο που παρουσιάζει ο κ. Bidou.

A'AH ΠΡΙΟΝΙΣΤΗ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΑΣ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Επήγαμε εις την έκθεση έργων του κ. Κόντογλου έχοντας τα έξης έφοδια: α) Άγνοιαν του τεχνικού μηχανισμού της ζωγραφικής, β) άγνοιαν του σκοπού της τέχνης αυτής ή μάλλον άγνοιαν του άν έχει ή άν πρέπει ή όχι να έχη σκοπόν, γ) περιέργειαν πολλήν.

Ευρέθημεν μετ' άλλων έπισκεπτών άντός κύβου δύο μέτρων του όποιου αι όρθαι πλευραι έκσπονδύτο από άκανόνιστον ζωοφόρον μελανών σκίτσων, διακοσμημένον από τ' άνοιγματα μιας θύρας κ' ενός παραθύρου.

Έχαζάμεν ως ζωα άπωλλότα έξω άπ' την άτμοσφαίρα τών, όταν μερικαι λέξεις μάς προσανατόλισαν ήλεκτρικώς. Ήκούοντο δεξιά μας.

—Κυτάξτε; Έλεγεσ ό όμιλών, αυτή ή σπουδή είναι «φύσις». Έδω την βλέπετε «τέχνην». Έπήρε «θυμόν».

Ίδου δέ ποδ' καταλήγει... Έλαθε χώραν κάποια κίνησις, ένας άγκών μου έπίεσε τό στήθος όσος τα ύπαχωρήσω. Ένας δεκτικής ύψώθη πρός ένα σημειον όπου εύρίσκετο σχεδιον κεντήματος ή κάτι παρόμοιον.

—Διακοσμητική είναι ή κυρίως τέχνη, άπεταλειώσεν ή φωνή.

Άστραπή άστραψε στα μάτια μας. Είδαμε μέσα εις δευτερόλεπτον τόν κόσμο άλλοιούτικον, χάος μέγα και άνθρωπον παίζοντα εις τά χέρια του τά άστρα.

Όταν συνήλθαμε είμεθα ήσυχότεροι. Έξητήσαμε να προσγειωθώμεν πρός τόν άπέναντί μας τοίχον. Πειρατάι και πειρατικά έπικειρήσεις έξεκοντιζόντο. Έστράφημεν πρός τόν άριστερον τοίχον όπου πολλοι άγιοιμάς άνέμεναν. Έξητήσαμεν τόν άλλον τοίχον και εδρήκαμεν πάλιν πειρατάς.

Ίσως είχαμε ζαλισθή και εθρακόμεθα διαρκώς εις τόν ίδιον τοίχον. Έστράφημεν πρός τόν άλλον και έμπρός μας παρουσιάσθησαν οι άγιοι. Φοιτισμένως πολύ είχαμε ζαλισθή.

Έκαθήσαμε εις ένα σσφέ κοντά εις τό παράθυρο. Τότε έκαθαρίσαμε τόν κ. Κόντογλου, κοντόν, νέον, στραγγυλόπαχον, ξανθόν, ξυρισμένον, κρατούντα κομολόγιον

με χαυδρούς σταχτιούς, τριμημένους κόμβους, άπλε και φτωχικά ντυμένον, άπλούστατον και με ύφος όσοσφδ και βολικό.

Στη θέσι που καθόμαστε άντελήφθημεν ότι κάτι που προέβηκε άπ' τόν άνατολικό τοίχο σκεπασμένο με λινότα ήταν λαδομίνο. Όταν σηκωθήντες τό άπελωσάμεν ως εικονοστάσι είχαμε συναίσθημα έκαστοποίησε, άδθενικά ποταποποιημένον.

Τώρα είμεθα καλά. Σε μιά δεσποινίδα που, ως φαίνεται, άπασχολούσε τόν ζωγράφον με ζητήματα ίθαγενείας ο τελευταίος λέγει: «Δέν είμαι πολιτογραφημένος. Έγώ είμαι...δουλοπαρόκος...» και παρατυχών τις προσέθεσε: «...έν είδου διαπερούμενος».

Τό κουτί σε λίγο κινείται. Τι παράξενα φαντασιώσεις! Πλέομεν, και πηδαλιουχει ο κ. Κόντογλου. Ίδου. Άκούστε τό μυστικόν της «έντυπώσεως του ύψους»: Κυτάξτε αυτά τά μοναστήρια, αήτάς τάς κορυφάς του "Άθου, τάς εκκλησίας και τούς άγίους όλα δίνουν την έντύπωσιν του ύψους. Πώς; Δι' άπλοδ όσον και μεγαλοφυοδς τρόπου: Παρά τόν Ιωάννην τόν βαπτιστήν φωτεινόν φεθί ο Ιορδάνης ποταμός. Ο θεατής βρίσκειται επάνω εις όρος Έμπρός του ο Ιωάννης. Κάτω στην κοιλάδα ο ποταμός. Ίδου και ή «έντύπωσις πλατόυ»: Πειρατής σκοτωμένος επάνω στο κατάρτημα πλάτου. Πολύ άριστερά τό πτόμα του κουροόρου. Άπάνω δεξιά ένας χαλκός. Όλος ο άλλος χώρος ή κουδέρτα του πλάτου.

Άλλά—μιά στιγμή. Αυτά είναι έπιστήμη της τέχνης. Έίμαστε μακρὰ άραγμένοι.

Τό πάν είναι έντύπωσις. Ένα αίσθημα σου ζηνά και σου άναγεννά τό έργο του ταχנית ή λοιπά είναι περισά εκ του πονηροδ και όρθολογισμοι.

Τό θρησκευτικό αίσθημα, τό πιό μεγάλο, γλυκό, φεινδ, ήσυχο αυτό αίσθημα και τό αίσθημα της άπεσαντώσνης, του μυστηρίου της σταδιοδραμίας, της περιεργείας τών περιπτειών, τών κινδύνων και του φόβου, είναι αίσθημα έκμεταλειώμα.

Πάσι καλά.

Μπξ; Τι σημαίνει αυτό; Φυσικά κάτι σημαίνει δεν είναι φυσικά με άπλοτητα διατυπωμένο και με ήσυχα. Κάτω από το κάδρο του Φιλίππου κραδαινείται ή σημασία: «Αγοραζόμενο απ' τον εργάτη Καραλή».

«Αλλ' ο οργανισμός μας δεν άντχει πολλές συγκινήσεις. Ας βγούμε».

Βγαίνουμε με τα έφοδια που είχαμε μπαίνοντας εκτός απ' το τελευταίο.

Ο Ύμνητός μξς κυττάζει ελαφρός και γαλήνιος.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΑΛΕΑ

Κάθε έκθεση, έργων τέχνης μξς φέρνει άθλητα μία πονηρή διάθεσι. Μξ; έρχεται μξς όρεξι λοιθωρίας ακαταμάχητη.

Η ειλικρίνεια μξς άς εκτιμηθή όπως της αξίζει.

Ας διασκεδάσουμε όμως τώρα πιάνοντας απ' το λαϊκό και πνίγοντας με γέλοια την περθένα αυτή διάθεσι. Διασκεδάσει κανείς όπως ξέρει και μπορεί.

Δοκίον;

Απ' τα ταμπλώ του κ. Μαλέα άκούσαμε μία τόσο ησυχή πού έμεινόμεν άν κέρνεις στήλες. Θαρρείς και έχυγετο λάδι.

Ο συνδυασμός των χρωμάτων και το σχέδιο έχουν τόσο απλότητα, τέτοια λιτότητα, τόσο έλλειψι από άγκυρωτές λεπτομέρειες και τόσο χαύδευτική είναι ή άτμοσφαιρα ώστε άπαλύνεται ή ψυχή φρουκόνει από γαλανή παρηγορία και άποκοιμάται ταξιδεύοντας άπάνω σε λαυκό νέφος.

Αξιομακάριστοι όσοι έχουν άποκτήσει έργα περθόμοια. Η ήρεμία που αναδίδουν είναι φτασμένη στο όνορο άπό

όπου αρχίζει ή απάθεια, ή στοικότης και ή άνοπαρξία. Στα σπίατα τους θα βασίλευη, χωρίς να έβρουν ίσως αυτή την αταία, ή ειρήνη του Κυρίου. Αξιομακάριστοι όμως που δεν θέλουμε καθόλου να έχωμε σπία και έπομένως ή ζωγραφική μξς μένει για πάντοτε terra incognita.

SENIO

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΩΤΟΠΑΤΣΗ

Σπάνιος ή τέχνη της γραμμής, παρουσιάσθηκε με τόσοη τέχνη, τόσοη χάριν, τόσοη αλήθειαν.

Ο κ. Πρωτοπάτης με την έκθεσίν του εις τό «Σπλένιτ» έμφανίζει την τέχνην του σκίτσου ως μεγάλην τέχνην με μεγάλας σιγμάς και μεγάλας έμπνεύσεις. Συλλαμβάνει τό μοντέλλο του, στην κεντρικότερη μπορεί κανείς να πη στιγμήν της ζωής του, σκιστάει τό καιτ-μουίβο της γενικής μας έκφράσεως, στάσεως, μαρφής.

Τά σκίτσα του κ. Πρωτοπάτη μοιάζουν περισσότερο με τά πρωτότυπα, απ' ότι μοιάζουν τά ίδια με τον έαυτό τους.

Ο Μαξξς π.χ. στο σκίτσο του κ. Πρωτοπάτη, εινε περισσότερο Μαξξς απ' ότι είναι στο όρομο ή στο γραφείο του, τό ίδιο και για τους άλλους.

Μία τέτοια έκθεση γελοιογραφική και εθθυη κατά τό φαινόμενον, καταντξ φοβερά δραματική.

Εγώ έφυγα μελαγχολικός. Γιατί ο κ. Πρωτοπάτης, έχει τη δύναμη να τραβξ από μέσα από τό θέμα του ελν του την εσωτερικότητα και να ντύνη μ' αυτήν την καρικατούρα του. Κι ή εσωτερικότης των ανθρώπων είναι τόσο σπάνια εθθυη... Ν. Π...

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΡΑΔΙΟΜΕΤΑΒΙΒΑΣΙΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

Η Ραδιοηλεφωνική μεταβίβασις συναυλιών, μελλοδραμάτων, θρησκευτικών τελετών, πολιτικών αγορεύσεων και ειδήσεων γενικού ενδιαφέροντος, έλαβε κατά τά τελευταία έτη σπουδαιότατην μορφήν. Πρώτεσάβρων έτών ή Ραδιομετάβασις τό «Broadcasting», όπως την ονομάζουν οι Άγγλοι και οι Αμερικανοί, χρησιμοποιήτο μόνον από τό Αμερικανικόν Πολ. Ναυτικόν.

Τό Ναυαρχείον μετεβίβαζε καθημερινώς διά του Ραδιοηλεφώνου εις όλόκληρον τον στόλον, τάς γενικάς διαταγάς, τά μετεωρολογικά δελτία και τά σπουδαιότερα νέα.

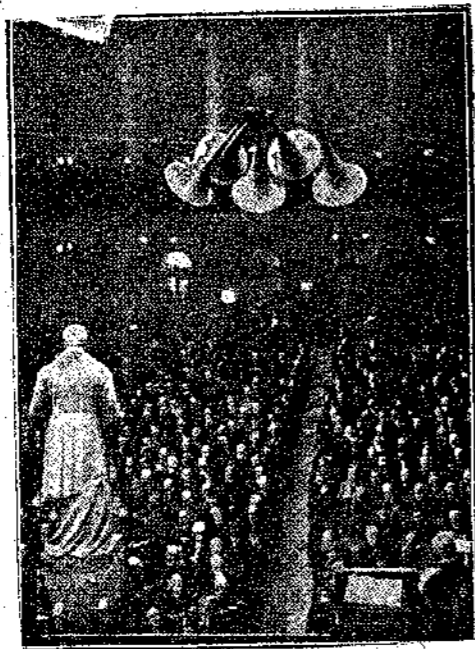
Ούδεις έφαντάσθη τότε πως ύστερ' από μερικά χρόνια αυτό τό θαυμάσιον μέσον της επικοινωνίας θα επέτροπε εις την ανθρωπίνην φωνήν να διαπεράσθ τόν

Ο πρώτος σταθμός ο οποίος είχε ως άποκλειστικόν σκοπόν την Ραδιομεταβίβασις συναυλιών ιδρύθη πρό τριετίας εν Αμερικη, τόσοη δέ ήτο τό ενδιαφέρον ώστε ιδρύθησαν ανάλογοι σταθμοί, σήμεραν δέ υπάρχουν εν Αμερικη 500 σταθμοί οι οποίοι μεταβιβάζουν καθημερινώς ποικιλότατον πρόγραμμα.

Από την Αμερικην έξεχύθη πανταχού ή Ραδιομανία. Σήμεραν υπάρχουν εις Καναδά 45 σταθμοί εκπομπής, εις Άγγλιαν 18 και πολυάριθμοι εις Γαλλιαν, Γερμανίαν, Βέλγιον, Ελβετίαν, και Ισπανίαν. Εις Ιταλίαν τελευταίως ιδρύθη Ραδιοσταθμός εν Ρώμη; έχη δέ μέσην άκτίνα ενεργείας 1500 χιλιομέτρων.

Τοιουτοτρόπως αι μεταβιβαζόμεναι Ραδιοσυναυλίαι θα δύνανται να άκουσθουν εις οιαδήποτε μέρος της

Ιταλίας. Επίσης και εις άλλας πόλεις της Ιταλίας εδρσκονται υπό εγκατάστασιν πλείστοι Ραδιοηλεφωνικοί σταθμοί. ΒΕΡΝ. ΒΑΣ.

Συναυλία μεταβιβαζομένη διά του Ραδιοηλεφώνου και παρακολουθούμενη παρά χιλιάδων προσώπων εις εν εκ των μεγαλυτέρων θεάτρων της Ν. Υόρκης.

Ατλαντικών και άκουσθη τοιοιτοτρόπως μία συναυλία διδομένη εις απόστασιν δύο χιλιάδων μιλίων.—

ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ

ΦΑΣΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Η φάσις αυτή είναι ή ελαφροτέρα της υπνώσεως και ειχε διέβη άπαρατήρητος. Οι μαθηταί του Charcot εις την Σαλπετριέρην παρετήρησαν ότι όταν εν υποκείμενον εκτελει μεθυπνωτικήν υποβολήν (*) εισέρχεται εις μίαν ειδικήν φάσιν χαρακτηριστιζομένην εκ της άναισθησίας της επιδερμίδος, ήν και ώνόμασαν, ως εδρσκομένην μεταξύ υπνώσεως και έργηγόρσεως, Ύπνοβασίαν εν Έργηγόρσει και Παραμονήν Ύπνοβασίας.

Ο Ιατρξς Liebault ώνόμασε την φάσιν ταύτην Φάσιν Γοητείας ο δέ de Rochas Φάσιν Εθουσίας.

Εις την φάσιν της Ύποβολής, τό υποκείμενον, παρουσιάζει όλα τά φαινόμενα της έργηγόρσεως και εδρσκεται εις επικοινωνίαν μετά των παρρρρσκομένων. Οι όφθαλμοί του είναι άνοικτοι, άκούει, και ταυτοχρόνως τά χαρακτηριστικά του έχουν ελαφρώς μεταβληθή: τό πρόσωπόν του παρουσιάζει όλιγωτέραν ενεργητικότητα δεν έχει πάντοτε διψιν ήλιθίου, ήν θα ειχε εάν ή κατάσταση του αυτή ειχε προκληθή διά του Ύπνωτισμού. Εάν όμως μελετήσωμεν έπισταμένως την Φάσιν ταύτην, την τόσοη όλίγον φαινομενικήν, θα παρατηρήσωμεν τάς μεγάλας τροποποιήσεις εις την αισθητικήν αντίληψιν και εις την ψυχικήν ενεργείαν του Ύποκειμένου.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΑΙ ΤΑΡΑΧΑΙ

Η αισθητικότης ήλαττώθη. Συχνάκις εις τά λίαν εδρσθητά υποκείμενα (*) ή γενική αισθητικότης εξαφανίζεται καθ' όλοκληρίαν. Δεν αισθάνεται ούτε την επαφήν, ούτε τον πόνον, ούτε τό τρύπημα καρφίδος, άλλ' ή άναισθησία αυτή είναι ελαφρά. Τρυπήσατε διά καρφίδος τό Ύποκείμενον ελαφρώς. Δεν θα αισθανθή τον πόνον. Εάν όμως ενδυναμώσητε τό τρύπημα, τό Ύποκείμενον αισθάνεται τον πόνον, όλιγωτέρον όμως παρά όσον θα τον ήσθάνετο εν καταστάσει έργηγόρσεως, πάντως όμως διατηρεί την βαθείαν αισθητικότητά του.

Η αισθησις, όπως έχει τοπικευθή εις την περιφέρειαν του σώματος, έχει άμβλυθή. Η γείσις έχει έλαττωθή, συχνάκις μάλιστα εξαφανίζεται καθ' όλοκληρίαν.

Δώσατε εις τό Ύποκείμενον πικραμούδαλον. Δεν θα αισθανθή την πικρότητά του ή θα την αισθανθή πολυ όλίγον.

Τό αυτό διά την Όσφρησιν. Θέσατε υπό την ρίνα του Ύποκειμένου άμμωνίαν ή άλλην δυσάρεστον όσμήν. Δεν θα αισθανθή τίποτε ή θα την αισθανθή πολυ όλίγον.

Δεν παρατηρείται μεγάλη άναισθησία εις την ακοήν, όπως εις την Φάσιν Ύπνοβασίας, ως θα είδωμεν κατωτέρω, καθ' ότι τό Ύποκείμενον, ενθ' εκτελει διαφόρους υποβολάς, άκούει τους

(*) Μεθυπνωτική Ύποβολή ονομάζεται ή διαταγή ήν εκτελει τό Ύποκείμενον εν έργηγόρσει και ή όποια του εδρσθη εν καταστάσει υπνώσεως.

(*) Εδρσθητον Ύποκείμενον ονομάζεται τό μαγνητισμόν τοιούτον.

παρρρρσκόμενους, μετά των όποίων συχνάκις συνδιαλέγεται.

Όμοίως ή μυτική αισθησις έχει έπαισθητως μεταβληθή. Τι έγινε; έχει εξασθενήσαι εάν δεν εξαφανίσθη. Συχνάκις ήρώτησα υποκείμενα. Που εδρσκεται ο έραχίων σας; εδίσταζε να μου άπαντήσθ έρριπτε εν βλέμμα επί του έραχίονος αυτού και άφου εθεδαιούτο εις ποίαν θέσιν εδρσκετο άπήνητα. Επίσης παρατηρούνται μεγάλα μεταβολαι εις τό όπτικόν σύστημα.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΑΙ ΤΑΡΑΧΑΙ

Τό υποκείμενον δεν γνωρίζει τον έαυτόν του. Έρωτήσατε το πως ονομάζεται, δεν γνωρίζει, ούτε ποιος είναι ούτε που εδρσκεται και δέχεται τάς υποβολάς μετά μεγάλης εδκολίας.

Έρωτήσατε αυτό πως ονομάζεται. Προσπαθει να ένθυμηθή, θέλει να ειπή τό όνομά του αλλά διστάζει. Βεβαιώσατε αυτό ότι ονομάζεται Γεώργιος, Αλέξανδρος, Μαρία ή ότιδήποτε άλλο, προσπαθει να ένθυμηθή, άμφιδάλει άλλ' εάν έπιμένετε δέχεται τό όνομα τό όποιον του δίδετε, ο χρόνος δέ της παραδοχής της υποβολής εξαρτάται εκ του βαθμού της εδαισθησίας του υποκειμένου.

Παραδέχεται και τά παραδοξότερα πράγματα π. χ. ειπατε εις τό υποκείμενο ότι είναι γάτα, σκύλλος, θα τό παραδεχθή θα περπατεί με τάς χείρας και τους πόδας, θα νικουρίζει, θα γαυγίζει, θέλεται να εινε βρέφος, γέρον, άκροδάτης; ένσαρκώνεται την προσωπικότητα την όποιαν του δίδεται. Εις την φάσιν της υποβολής γίνονται τά ωραιότερα και παραδοξότερα πειράματα από μυμητικής άπόψεως και τά όποια, ο χάρος δεν μξς επιτρέπει να περιγράψωμεν ένταύθα, δυνάμεθα όμως να δώσωμεν πάσαν γραπτήν πληροφορίαν εις τους θέλοντας να ασχοληθουν περρρρσότερον.

Όλα τά πειράματα του υπνωτισμού και μαγνητισμού τά όποια συχνάκις θα παρηκολουθήσατε εις τό θεατρον, εάν ταύτα δεν ήσαν άπάται, ως συνήθως συμβαίνει, εκτελούνται εις την φάσιν της υποβολής και της καταλήψιας, διά την όποιαν θα δμιλήσωμεν κατωτέρω, καθ' ότι περαν των φάσεων αυτών δένδύνανται να γίνουν πειράματα εις αίθουσας δημοσίων θεαμάτων, όπου υπάρχει θόρυβος, φώτα και άποπνικτική άτμοσφαιρα καπνου διότι διά να εκτελεσθουν πειράματα εις τά φάσεις Ύπνοβασίας, ληθαργίας, έξωτερικεύσεως της αισθητικότητος και διαίρεσεως (Dedoublement) υπάρχει ανάγκη άπολύτου ήσυχίας και ήμίφωτος, ως εις τάς πνευματιστικές συνεδριάσεις συμβαίνει και όπου ή έξωτερικεύσις της αισθητικότητος και ή διαίρεσις εκλαμβάνονται ως παρουσιάσις πνευμάτων και όλοποίησις αυτών, και διά τάς όποίας θα δμιλήσω κατωτέρω με δλην την δυνατήν εξήγησιν των φαινομένων τούτων.

Αλλά τι συνέβη εις τον ανθρωπίνον οργανισμόν και μεταβλήθη τοιοιτοτρόπως;

(Ακολουθει)

Η ΣΤΗΛΗ ΜΑΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῶν «Παρασκηνίων» θέλουσα νὰ μὴ ὑστερήσῃ εἰς τίποτε προόδῃ εἰς τὴν σύστασιν αὐτῆς τῆς στήλης, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶνε νὰ πραγματευέται κάθε ζήτημα ποῦ θὰ μπορούσε νὰ ἐνδιαφέρῃ τὰς εὐγενεῖς ἀναγνώστριάς μας. Πρὸς ταῦτοις τὰς παρακαλοῦμεν θερμῶς ἄν λησμονήσωμεν κάτι νὰ ἔχουν τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς τὸ ὑπεγυμίζουν. Καὶ ἀρχίζομεν μὲ τὸ πρῶτον ποῦ τὰς ἐνδιαφέρει.

ΚΟΣΜΙΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰανουαρίου ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴν χορευτικὴν κίνησιν.

Ὅλα τὰ ντάνσιγκ καὶ ἡ αἰθουσὴ χορῶν ὑπερπλήρη ἀπὸ κόσμον ποῦ ἐννοοῦσε νὰ χορέψῃ.

Καὶ ὅαν νὰ μὴν ἐφθάναν ὅλα αὐτὰ τὰ κέντρα τὰ διάφορα σπῆτια δὲν ὑστερήσαν εἰς ἐσπερίδας, ταῖγια καὶ μαστίχες.

Μεταξὺ τῶν πλέον ἐκλεκτῶν, σημειώνωμεν τὴν χορευτικὴν ἐσπερίδα παρὰ τῆ κ. καὶ τῆ Κ. Ρετοῖνα ὅπου παρέστησαν ἡ κυρία Μιχαλακοπούλου, ἡ Κ. Καφαντῆρη, ἡ Κ. Δροῦλια, ἡ Κ. Χ. Ζαλοκώστα, ἡ Κ. Ι. Μακκά, ἡ Κ. Μακκλέυ, ἡ Κ. Μπότση, ἡ Κ. Πετρίτση καὶ οἱ κ. κ. Ἀργυροπούλου, Μιχαλακόπουλος, Ζαλοκώστας, Μακκάς, Τρικοῦπης, Σπυριδῆς, Τριανταφυλλάκος, Λαδόπουλος κτλ.

Τὰς τρίτας αἰ τακτικαὶ δεξιώσεις παρὰ τῆ κ. καὶ τῆ Κ. Βελλανίτη μὲ ἐκλεκτὸν πάντοτε κόσμον προεξαρχόντων τῶν Κων καὶ Κων πρεσβυτέρων τῆς Ἰταλίας καὶ Ρουμανίας.

Τὰ Σάββατα, δεξιώσεις παρὰ τῆ κ. καὶ τῆ Κ. Ν. Ἀπεργῆ. Καὶ εἰς τὸ «Πιτ-Παλα!» μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν διεξήχθη ἡ ὑπὲρ τοῦ Ἄγγελου Ναυάρχου δοθεῖσα ἐσπερίς.

Ἀπόμπακαρᾶδες οἱ πλέον ἀξιοσημείωτοι παρὰ τῆ κ. καὶ τῆ κ. Δ. Λεβίδη, Γιαλιῆτρα, καὶ Τσαλδάρη.

Τέλος μουσικὴ ἐσπερίς παρὰ τῆ κ. καὶ τῆ κ. Χατζηλαζάρου ὅπου ἠκούσθη τὸ μάγον βιολί τοῦ Ὀλλανδοῦ καλλιτέχνου κ. Χάντσην.

ΜΟΔΑ

Ἡ Μόδα τοῦ 1924 εἶχε ὡς κύριον χαρακτηριστικὸν τὴν ἴσια γραμμὴ: Ὅλα τὰ ἐπανωφόρια ἐφορέθησαν ἴσια καὶ βραχέα, μπλουζὲς ἐπίσης ἴσιαι, καζάνες, φορέματα ὅλα ἀκολουθοῦν τὰ τὴν γραμμὴν τοῦ σώματος.

Ἰδιαίτερώς ἐφορέθησαν τὰ πολὺ ἀπαλὰ χρώματα, τὰ στυλ ὑφάσματα, ἢ γούνα εἰς βλας τὰς ἀποχρώσεων καὶ τὸ ἐκάμψ μεταξὺ ὄλων τῶν χρωμάτων κρήτση τὰ σκῆπτρα.

Ἡ κορδέλλα εἶχε καὶ αὐτὴ τὴν βασιλείαν τῆς καὶ μᾶς ἐνεφανίσθη ὡς γαρνιτούρα καπέλλου, τουκλέτας, καὶ διαφόρων ἀξεσουάρ.

Τὰ ντεκολτέ πάντα μεγάλα γιὰ τῆς βραδυνῆς τουαλλέτες ἐνῶ γιὰ φορέματα ἀπογεύματος τὰ μανίκια ἦσαν μακρὰ μὲ ἓνα ἀνεπαίσθητο ἀνοιγμα εἰς τὸν λαιμὸν.

Τὰ καπέλλα πολὺ μικρὰ καὶ χαριτωμένα σχηματάκια μερικὰ δὲ πανύψηλα.

Τὰ μαλλιά πάντα κομμένα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀ-λά-γαρσόν.

Ὅλιγα περὶ συμπεριφοράς

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐποχῆς, καὶ ἡ ἀνάμειξις εἰς τὴν κοινωνίαν προσώπων, τὰ ὅποια καθὲς ἄλλο παρὰ

ἰσχυρὰ τὴν ἴσια γραμμὴν: Ὅλα τὰ ἐπανωφόρια ἐφορέθησαν ἴσια καὶ βραχέα, μπλουζὲς ἐπίσης ἴσιαι, καζάνες, φορέματα ὅλα ἀκολουθοῦν τὰ τὴν γραμμὴν τοῦ σώματος.

Ἰδιαίτερώς ἐφορέθησαν τὰ πολὺ ἀπαλὰ χρώματα, τὰ στυλ ὑφάσματα, ἢ γούνα εἰς βλας τὰς ἀποχρώσεων καὶ τὸ ἐκάμψ μεταξὺ ὄλων τῶν χρωμάτων κρήτση τὰ σκῆπτρα.

διὰ σαλόνια εἶσαν προωρισμένα, κατήργησε δυστυχῶς μερικὰ ὄρθρα ἀρθρα τοῦ πρωτοκόλλου τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ἐν τούτῳ μέσῳ εἰς ἓνα σημερινὸν σαλόνιον ἓνας πρόγραμμα εὐγενῆς ἀνθρώπου βρῖσκειται σὲ πολὺ δύσκολη θέσι. Διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς στήλης μας αὐτῆς θὰ ποῦμε εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστιας μας μερικὰ πράγματα ποῦ μπορούν νὰ ξεφύγουν εἰς τὸν καθένα καὶ ποῦ πρέπει πολὺ νὰ τὰ προσέχομε, γιὰτὶ ἀπ' αὐτὰ ἐξαρτᾶται νὰ μᾶς κρίνουν ὡς συμπαθητικῶν ἢ ἀντιπαθητικῶν ἀνθρώπων.

Πλὴν τούτου θὰ εἰμεθα πρόθυμοι νὰ τοὺς λύσωμεν κάθε ἀπορίαν καὶ νὰ τοὺς ἀπαντήσωμεν δωρεάν ἀπὸ τῆς στήλης μας αὐτῆς εἰς ὅτι ἤθελε μᾶς ἐρωτήσωμεν σχετικῶς.

Καὶ ἐν πρώτοις ἔχετε πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ πραγματικὸς εὐγενῆς ἀνθρώπος εἶνε εὐγενῆς μὲ

ὄλους τοσόν μὲ τοὺς ἀνωτέρους τοῦ ὅσον καὶ μὲ ἓνα κατώτερον τοῦ. Ἡ διαφορὰ τῆς κοινωνικῆς τάξεως δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν ὅταν πρέπει νὰ φανῆτε εὐγενῆς.

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θὰ ἀρχίσωμεν νὰ ἐξετάζωμεν ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς ὅρους τῆς ἐθιμοτυπίας ποῦ πρέπει νὰ ρυθμίζωμεν τὴν ζωὴν κάθε ἀνθρώπου εἰς κάθε περίστασιν.

ΤΑ ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ ΣΑΣ

Διὰ νὰ ἔχετε λευκὰ χέρια κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος νὰ τὰ βουτᾶτε δυο-τρὶς φορὲς τὴν ἡμέρα μέσα σὲ ζεστὸ νερὸ τὸ δὲ βράδῳ νὰ τὰ τρίβετε μὲ αὐτὸ τὸ μίγμα μέχρι τελείας ἀπορρόφησως τοῦ ὕγρου. Γλυκερίνη 2 τριανταφυλλόγερ 2 ὄξυζενε 1, κωλώνια καλὴ μερικὰς σταγόνας.

AZIANTE

Ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς θὰ κρίνομεν τὰς ταινίας ποῦ ἐκάστοτε θὰ προβάλλουν οἱ Κινηματογράφοι μας.

Εἶνε τόσον ἐπιβλητικὴ σήμερῃ ἡ πρόδοσις τοῦ Κινηματογράφου, καὶ παίζουσι οὐκ ὀλίγοι καλοὶ ἠθοποιοί, ὥστε νὰ καταντᾶ δι' ἡμᾶς καθήκον μίαν προσεκτικὴν μελέτη τοῦ θεατρικοῦ τοῦτου κλάδου.

Ὅταν παίζουσι ἓνας Βέγγκερ, ἓνας Γιάνγης, ἓνας Μόιση, μίαν Πόρτερ κ.λ.λ. μοῦ φαίνεται πῶς ἀξίζει τὸν κόπον νὰ προσέχομε πλὴν, καὶ νὰ ἐκφρασοῦμε γι' αὐτοὺς τὸ θαυμασμό μας ἔπειτα ἓνα ἄλλο ποῦ ἔχουμε νὰ προσέχομε εἰς τὸν κινηματογράφον εἶνε τὸ ζήτημα τοῦ ρεζισέρ, περισσότερο ἴσως καὶ ἀπὸ τὸ θεατρικόν, ἰδίως, ὁ ρεζισέρ εἶνε σχεδὸν τὸ πᾶν ἢ ἐπιτροπὴν τοῦ εἶναι καταφανεστάτη, ἴσως διὰτὶ ὁ ἠθοποιὸς στερεῖται τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἐφοδίου τοῦ, τῆς φωνῆς.

Ἐπὶ πλέον, σκοπὸς τῆς στήλης αὐτῆς θὰ εἶναι ἐπίσης, τὸ ζετῆναρμα μερικῶν διευθυντῶν κινηματογράφων, ποῦ ἔχουν τὴν δὴθεν ἐξουσίαν νὰ μᾶς σερβίρουν κάθε τόσο, ἀπὸ διάφορα χρονιότυπα ταινίας ἀνόητες, καθὼς καὶ ὁ ἐπίανος καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις ὄλων τῶν ἄλλων τῶν ἐθνικοποιῶν.

ΣΑΛΟΝ ΙΝΤΕΛΛ
Οἱ κ. κ. Λαζάρης καὶ Κρέμμερ εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου μᾶς ἐσυνήθησαν σὲ διαρκεῖς σχεδὸν ἐπιτυχεῖς ἰδίως τὸ τελευταῖον ἔργον, «Ἡ Σαλαβα Βασίλισσα» ποῦ παίζθηκε ἐπὶ δύο συνεχεῖς ἑβδομάδας ἦταν ἓνα ἀληθινὸ μεγαλοῦρημα. Τὶ ἠθοποιοί! Τὶ παίζετο! Τὶ σκηνοθεσία.

Ἡ ταινία αὐτὴ νεωτάτης παραγωγῆς (τώρα παίζεται καὶ σὲ Παρίσι) ἀποτελεῖ γεγονός εἰς τὸν κινηματογραφικὸν χρονικόν, καὶ θρίαμβον ἀληθινόν διὰ τὸν ρεζισέρ ποῦ τὴν ἐσκηνοθέτησε.

Ἐστοίχισις κατὰ ἐξηκριβαμένιας μας πληροφορίας τριαντὰ ἐκατομῆρια γαλλικὰ φράγια.

Τὸ Τόνι, τοῦ χωρισμοῦ τῶν ὁδῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἶναι ἓνα κινηματογραφικὸν θαῦμα.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπίσης πολὺ καλοὶ, ἢν καὶ δι' αὐτοὺς θὰ εἶχε καιρὸς νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι, ἐκτὸς τῶν ὑπονοηθέντων τούτων ὄλων τοῦ γένους Φαραὶ, τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ στρατιώτου ὅλοι οἱ ἄλλοι εἰς τὰς κινήσεις καὶ τὸ ἐν γένει ὅρος τῶν ἐπαίξαν πολὺ μοντέρνα μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ ἦρωες ποῦ ὑπεδύντο ἔχσαν κατὰ τὸ 2025 π.χ. εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἦσαν πολὺ κομποί, πολὺ ἐλαφροί, πολὺ εὐγενεῖς ἐνῶ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο ἡ βαρύντις καὶ ἡ ἀκαμψία εἰς ὅλα.

Τώρα εἰς τὸ Ἰταλὶν παίζεται ἓνα ἄλλο ἀριστοῦρημα.

«Ἡ μάχη» μὲ τὸν Ἰάπωναν ἠθοποιὸν Ζέσου Χαγιακάβα καὶ ἡ ταινία αὐτὴ εἰμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ κρατήσῃ τὸ πρόγραμμα ἐπὶ 15 καὶ πλέον ἡμέρας· εἰς τὸ προσεχὲς θὰ γράψωμεν λεπτομερώς.

Ἡ ὀρχήστρα Μαγερσφόρ πολὺ καλὴ.

ΠΑΝΘΕΟΝ

Καὶ ὁ κ. Ἀλλ. Τριανταφυλλοῦ, εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου μᾶς ἐσυνήθησαν εἰς διαρκεῖς ἐπιτυχίας. Ἡ ταινία «Τρεῖς γυναικῶν» πάρα πολὺ καλὴ θὰ ἐπρεπε νὰ διαφημισθῇ κάπως περισσότερο διὰτὶ ἐδῶτασαν ὁ κ. Τριανταφυλλοῦ, ὅπου εἶναι καλὴ ταινία, καὶ παίζει καὶ ὁ γνωστὸς Γερμανὸς καλλιτέχνης Στ ο γ γ ἄ μ.

Τονίζωμεν τὸν ἐξαιρετικὸν πλοῦτον εἰς τεχνικὰ μέσῳ τῆς ταινίας αὐτῆς, καὶ τὸν ἐξαιρετικὸν ἐπιτυχὴ καὶ πρωτοτύπων τρόπον παιξίματος τῶν ἠθοποιῶν.

Ἦδη παίζεται ἡ ταινία «Ὁ κόμης τοῦ Ἐοσέ.» Περὶ αὐτῆς θὰ γράψωμεν εἰς τὸ προσεχὲς.

Ἡ ὀρχήστρα Κρασοῦ ἄξια παντὸς ἐπαίνου.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ

Ὁ Κινηματογράφος αὐτὸς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Σκουλοῦδη, μόνον ἐπιτυχεῖς ἀριθμοὶ μέχρι σήμερον. «Ἡ Ἀποκαταρκτικὴ Βιολέττις», θὰ μείνουν ἀληθινότητες, ἢ «Κα Πομπανόρη» τελευταίως ἦταν ἓνα θαῦμα. Ὁλοῦσε οἱ κ. κ. ἠθοποιοὶ μᾶς νὰ ἴδωμεν τὸν Β ο λ κ τ ἰ ἐ σὲ ὄσλο τοῦ Λουδοβίκου XV μὲ τρεῖς σοντόμοις ἐμφανίσεις, ἐγέμισε μὲ τὸ παίζετο τὴν ταινία ὀλόκληρη.

Ἡ ὀρχήστρα ὑπὸ τὸν κ. Μαργίνο πολὺ εὐνοειδῆται.

ΣΙΝ ΟΡΙΑΝ.

Γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆν θὰ εἶχαμε μίαν παρατήρησιν νὰ πᾶν τὸ σύστημα ποῦ ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογήν, νὰ μᾶς ἐφορησῆν, ὥστε ἀπὸ μίαν ἐπιτυχίαν (καὶ εἶχε πολλὰς δὲν τὸ ἀνομόμηθα) καὶ μίαν σάχλη.

Περὶ τοῦ «Τρωικοῦ Πολέμου» καὶ τοῦ «Δόν Καίσαρος» εἰς τὸ προσεχὲς.

Καὶ τὰ δύο εἶνε μεγαλοῦρηματα τῆς Κινηματογραφικῆς τέχνης, καὶ συγχαρητήριά μας πρὸς τὴν Σ ι ν ε Ὁ ρ ἰ ἄ ν.

Καὶ μίαν σόστας δι' ὄλους τοὺς Διευθυντὰς τῶν Κινηματογράφων.

Νὰ σνοτήσωμεν εἰς τοὺς μηχανικοὺς νὰ μὴ παραλείπωμεν τὰ δνόματα τῶν ἠθοποιῶν ὡς περὶ αὐτὸ ἐπὶ τέλους καταντᾶ προβλητικὸν γιὰ τὸν κόσμον· δὲν πηγαίνουσι ὅλοι σὲν Κινηματογράφον γιὰ νὰ ἴδωμεν Παρομῆθια, εἶνε καὶ μερικοὶ ποῦ πηγαίνουσι γιὰ νὰ ἴδωμεν τέχνην ἠθοποιῶν καὶ θέλουσι νὰ ἔξερν, ποιοὶ παίζουσι.

Γ. Δράμαλης

ΕΚ ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ

Είς τας μακρήμενας τῶν Πόρτ-Σαϊτιάνων καρδίας ἦλθε νὰ ἐναυαλάξῃ ὁρῶσαν ζωογόνον καὶ φάρμακον ψυχικῆς τονώσεως ἡ συμπαθησάτη καλλιτέχνης μας κ. Ὀλύμπια Καντιώτου-Ριτσιάρδη.

Ὁ ἀστὴρ αὐτὸς τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς ἀπεθεώθη κυριολεκτικῶς κατὰ τὴν ἐναρκτήριον παράστασιν μετὰ τὴν ἀριστοτεχνικὴν ὀπερέτταν τοῦ διακεκριμένου μουσουργοῦ μας κ. Ν. Χατζηαποστόλου «ἡ Γυναίκα τοῦ δρόμου».

Εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας πράξεως, τὸ κοινόν, ἐνθουσιασθὲν ἐξέσπασε εἰς παταγώδη χειροκροτήματα. Μαιεστρο, ἐφώνησε ὁ ἕνας, ὁ μουσουργὸς μας ἐφώνησε ὁ ἄλλος Ζήτω ἡ Τέχνη, εἶποι μαζί καὶ ἐνῶ ταῦτος ἐπεκράτει πανζουρλισμός, ἐφάνη ὁ κ. Χατζηαποστόλου ἐπὶ σκηνῆς ἔχων ἐκ δεξιῶν τὴν κ. Καντιώτου ἐξ ἀριστερῶν ὁ δὲ τὸν κ. Καντιώτην ἐνῶ τὰ χειροκροτήματα ὁλοένα ἤρραιθοντο ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐθυμία ἦτο ζωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπα πάντων.

Ἄν καὶ μακρὰν ὁ ἕτερος μουσουργὸς μας κ. Σακελλαρίδης, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἔργου τοῦ ἡ δὲ Νίς Σορολόπ, ὅμως τὸ κοινόν ἐζητοκραύγασεν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ κ. Καντιώτου σηκώνουσα τὰς χεῖρας, ἐτραγοῦδει «ὡ ἐσλογιάστρα» οἱ ἀκροαταὶ ἀπέπησαν νοερίως, παντὸς ἐξέλιπε τὰ στόματα χάσκοντα καὶ τὰ πνεύματα πάντων ἐπλανῶντο περὶ τῆς διακεκριμένης καλλιτέχνης.

Τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν ἐδιδάχθησαν τὰ ἀρωτικά γυμνάσια, θριαμβεύσαντος τοῦ κ. Φιλιππίδου καὶ τῆς κ. Κούρη.

Τὸ Σάββατον «Τὸ κορίτσι τῆς γειτονιάς». Ἡ κ. Κούρη καὶ πάλιν μετὰ τοῦ κ. Κοφινιώτου τοῦ Μηλιάδου καὶ Καντιώτου ἐκράτησαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινού.

Πόρτ-Σαϊδ 21-12-1924

ΖΑΧΑΡΙΑΣ Ε. ΧΑΛΚΙΑΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Λοιπὸν ἀπεφάσισεν νὰ χαλάσουμε ὀριστικῶς τὸν ἀρραβῶνα μας ; Δὲν μοῦ λές τοῦλάχιστον τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιπάλου μου ;

— Γιατί ! Για νὰ τὸν σκοτώσω ;

— Ὅχι ἀλλὰ γιὰ νὰ τοῦ πουλῆσῃ τοῦλάχιστον τὸ δαχτυλίδι.

Στὴν Κηδεὰ ἐνὸς ἐκατομμυριούχου. — Σὲ κάποιον ποῦ κλαίει καὶ ὀδύραται.

— Καλέ μὴν κάνετε ἔτσι τέλος πάντων. Δὲν ὑπάρχει, λόγος καὶ κλαίτε τόσο. Καὶ εἰς ἄλλου σεις δὲν ἀνήκατε στὴν οἰκογένεια.

— Μὰ ἀκριβοῦς γι' αὐτὸ κλαίω : κλαίω γιὰτὶ δὲν ἀνήκω στὴν οἰκογένεια.

Σὺ δὲ Δικαστήριον

Δικαστὴς. Ὁ συνένοχός σας δὲν ἠθέλησε νὰ μᾶς πῆ τὴν κατοικία του. Ἐοῖς τί λέτε ;

Κατηγορούμενος. Ἐγὼ. Νὰ σὲς τὸ πῶ ἀμέσως, κύριε Δικαστά : Κατοικῶ παραπλευρῶς του.

— Ἀκούς, Γεώργε. Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ὁ προκομμένος ὁ γαμπρός μας μοῦ εἶπε νὰ πάω στὸ δικαστό.

— Τὸν ἀκούσα, τὸν ἀκούσα. Τέλος πάντων ὅσο παλιόπαιδο εἶναι τόσο σοφές συμβουλές δίνει.

Ἐκμυστηρεύσεις

— Μὰ θέλεις νὰ μὲ κάνεις νὰ πιστέψω πῶς εἶσαι ἐξαριστημένη ἀπὸ τὸ γαμο ;

— Παρὰ πολὺ. Τόσο δὲ εἶναι ἀλήθεια ὅσο καὶ τὸ ὅτι ἂν πεθάνῃ ὁ Γάμος μου θὰ ξαναπαντρευθῶ ἀμέσως.

Καὶ ὁ Σαγιὸ παντρεύθηκε

Ἡ φωτογραφία δεῖκνυε τὸν μεγάλον ἀμερικανὸν κωμικὸ μωδίστα τῆς νεαρῆς τοῦ σύζυγο εἰς τὰ μυστήρια τῆς κινηματογραφικῆς τέχνης.

Ἡ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Κον Χαλκιάδην—Port-Said. Φύλλα ἀπεστείλαμε, ὡς μᾶς ἐγράφατε, ὁμοίως καὶ διπλότυπα.

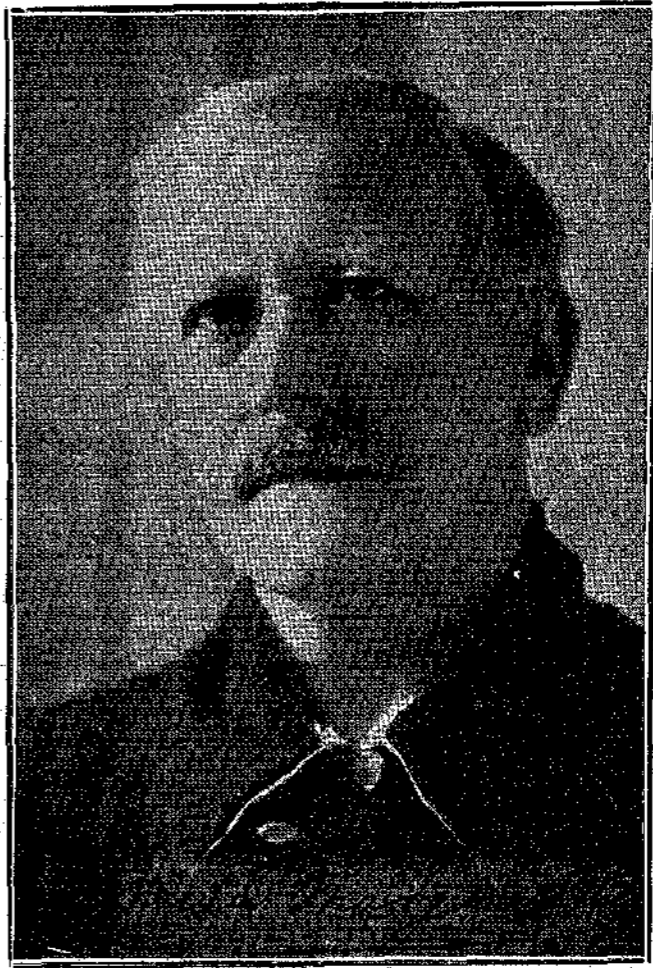
Κον Μουστακιάνην Ἄνε — Ἀμαλιάδα. Φύλλα ἀπεστάλησαν πλὴν τῶν 2, 4, 9 καὶ 12 ἄτινα δὲν ὑπάρχουν.

Κον Σταμάτογλου Ν. — Ἐνταῦθα. Τὸ διηγημά σας καλὸ ἀλλὰ θέλει πολὺ κτένιασμα.

Προσπαθήσατε καὶ κἀτὶ θὰ κάνετε.

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ
ΒΙΚΤΩΡ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤ
(VICTOR MARGUERITTE)

Κ Ο Κ Κ Ο Τ Α

Ο
Κ
Κ
Ο
Τ

Κ
Ο
Κ
Ο
Τ

Α Κ Ο Κ Κ Ο Τ Α

(LA PROSTITUÉE)
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ Κ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΡΓΟΝ ΑΝΩΤΕΡΟΝ ΤΗΣ ΓΚΑΡΣΟΝ
ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ,, ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

Ἐπειδὴ θὰ ἐκδοθῶν ὠρισμένα ἀντίτυπα, τὰ ὁποῖα σχεδὸν ἔχουν προπωληθῇ, οἱ θέλοντες νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἀνωτέρω ἀριστούργημα ἄς ἐγγραφαῦν ἐγκαίρως πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ βιβλίου των.

Ἐγγραφαὶ καθ' ἐκάστην εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας (Προαστείου 3)

ΜΕΤ' ΟΛΙΓΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΖΟΥΓΛΟΥ
ΣΤΟΑΙΦΕΞΗ 22
ΓΑΛΛΙΚΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ
MAROCAINE CHARMEUSE
Crepe de Chine κ.λ.π.
Εις τιμὰς πρωτοφανείας
Εξετάσατε τὰς τιμὰς τῶν ἄλλων καταστη-
μάτων, θὰ εὕρητε διαφορὰν 40%.

ΓΟΥΝΑΡΙΚΑ
Πλουσιωτάτη συλλογή γουναρικῶν
Loutre, Tope, Castor, Biberette
Renards Gris, argentés κ.τ.λ.
Παραγγελιοδοχικὸν Γραφεῖον
ΚΑΤΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ & ΤΡΑΥΦΟΡΟΥ
Στοὰ Περραιῶν 3

ΠΡΩΤΥΠΟΝ
ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΔΙΟΝ. Ι. ΧΡΙΣΤΑΚΟΥ
Ὁδὸς Περραιῶν 1 Β (Ὁμόνοια)
Ἡ τελευταία κατάρτισις: Κύκλοι διπλωματικῶν
καὶ τμηματικῶν ἐξετάσεων. Καθ' ἐπίστασιν
μεθοδικὴ διδασκαλία καὶ ἐξέτασις

Τὰ γλυκὰ σας
Τοὺς κουραμπιέδες σας
Τὶς Τούρτες σας
Τὶς Πάστες σας
Εἰς τὸ **ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ**
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ
29—Πανεπιστημίου—29

ΠΡΟΣΒΕΑΤΕ!
Διὰ τὸ συμφέρον σας.
Ἐπισκεφθῆτε τὸ καλλιτεχνικὸν κατὰ-
στῆμα ὑποδηματοποιίας
ΠΟΛΕΜΟΣ
Ν. ΣΑΡΡΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 8

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΡΚΟΝΙΚΗΤΑΣ
ΕΡΜΑΤΙΚΑ ΥΦΙΛΙΔΙΚΑ
ΑΜΕΣΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ
ὉΔΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗ 10
ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ Κ. ΖΑΝΝΗ
ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1912
ΕΙΔΗ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙ - ΒΟΥΛΗΣ 31

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ & ΛΙΑΝΙΚΗ
ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΛΤΣΩΝ
ΜΑΝΔΗΛΙΑ — ΦΑΝΕΛΕΣ — ΧΑΣΕΔΕΣ — ΤΡΑΠΕΖΟΜΑΝΔΗΛΑ
ΠΡΟΣΟΨΙΑ — ΚΟΥΒΕΡΤΕΣ — ΧΕΙΡΟΚΤΙΑ — ΑΔΙΑΒΡΟΧΑ
ΦΟΔΡΕΣ — ΔΑΙΜΟΔΕΤΑΙ — CALEÇONS — CACHE — CORSETS

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΥΠΟΚΑΜΙΣΩΝ
ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ "ΘΑ'ΙΣ."

Η ΚΟΚΚΟΤΑ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤΤ

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΣ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ
ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΟΛΗΛΑΤΟΝ
RALEIGH
Σ. Κ. ΣΥΜΕΩΝΟΓΛΟΥ
Περραιῶν 1

Γ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΑΚΗΣ
1—ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ—1
(ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ)
Πωλῶ καὶ ἐνοικιάζω οἰκίας, οἰκόπεδα
καταστήματα παντὸς εἶδους καὶ παντα-
χοῦ ἔχω μεγάλην ποικίλιαν

Πλουσιωτάτη συλλογή
Ἐποδημάτων πολυτελείας
ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ
Σταδίου 46Α

ΠΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΑΔΗΣ
Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣ
ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ ΕΙΣ ΟΛΑ
Μοναδικὸς σὲ γούστο
καὶ σὲ φτήνεια
Περραιῶν 6
Ἀθήναι

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΑΙ
ΠΑΡΗΣ ΑΝΕΦΟΔΙΑΣΜΟΕ
ΕΙΔΗ ΔΙΑ ΔΩΡΑ
ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ - ΕΚΜΑΘΗΣΙΣ
Ἐργαστήριον Ἐπισκευῆς
Γραφομηχανῶν κλπ.

ΑΔΕΛΦΟΙ
Ν. ΣΦΑΚΙΑΝΟΥ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 11

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΗ & ΝΙΚ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
3—Ὁδὸς Προσπεύου—3—(Ἀθήναι)

ΑΔΕΛΦΟΙ
ΧΑΤΖΗΠΑΡΑΣΚΕΥΑ
Ἐφάσματα Νεωτερισμοὶ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ | **ΚΑΒΑΛΛΑ**
Βενιζέλου 8 | Βενιζέλου 13/15

Ἐγγραφῆτε ὄλοι εἰς τὴν
ΚΟΚΚΟΤΑΝ
(La Prostituée)
τοῦ Βικτώρ Μαργκερίτ.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΓΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΛΥΚΟΠΟΙΕΙΟΥ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
3-ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-3
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ
Δραχ. 8,000,000
ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ
Δραχ. 7,500,000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΠΥΡΓΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
Ἄπαντα τὰ ἐκρηκτικὰ εἶδη. Δυναμίτις, Φορ-
στίτις, Σεδδίτις, Πυρίτιδες πολέμου (ἄκαπτος
καὶ μαύρη κνηγίον, ἐπιτόμιον, σπάγια, μολυβδο-
σπλήνες, θρυαλλίδες κ.λ.π.
ΚΑΛΥΚΟΠΟΙΕΙΟΥ
Φυσίγγια πολέμου (Μάνλικερ, Μάονζερ, Λεμπέλ
κλπ.), κνηγίον περιστροφῶν, κνηγίον δυναμίτι-
δος κ.λ.π.
ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ
Κατασκευὴ διαφόρων μηχανημάτων καὶ ἐργα-
λείων ἀκριβείας, ὡς καὶ ἀνταλλακτικῶν ἐξαρτη-
μάτων αὐτοκινήτων.

HAUTE COUTURE
Θάλεια Ρότα
ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ 9

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥΣ 3

Η ΚΟΚΚΟΤΑ ΕΙΝΑΙ ΕΡΓΟΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΦΙΣΗ

ΖΩΝΑΙ-ΚΟΡΣΕΔΕΣ Α. ΚΛΑΒΕΡΙ

Είναι χορηγούμεναι δια τας Κυ-
ρίας τας ενδιαφερομένας δια την
κομψότητα και την υγείαν των.

Δοκιμάσατέ τους εις τὰ ΕΙΔΙΚΑ
ΣΑΛΟΝΙΑ του ΝΕΟΥ υποκατα-
στήματος των ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
Α. ΚΛΑΒΕΡΙ των Παρισίων.

3 ὁδὸς Προκοπέου 3

N. ΧΙΟΝΗΣ & ΣΙΑ

Τὰ τελευταία Παρισιὰ

Μοδέλα.

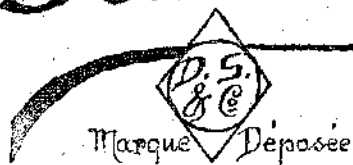
Υφάσματα και ἑλαστικά

ἐκλεκτῆς ποιότητος

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΛΕΙΑ

Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

Bertini

Η ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΚΑΛΤΣΩΝ

ΧΡΩΜΑΤΑ DERNIER CRI

ΑΠΟΚΑΕΙΣΤΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ

ΑΙΑΝΙΚΩΣ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΑΠΟΘΗΚΗΝ ΨΙΛΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ

ΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΟΥ & ΣΙΑ

5— ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ —5

ΕΠΟΧΗΝ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ V. MARGUERITTE